

RAKAMAZ

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

BEVEZETÉS

„Mert a legnagyobb örökség, amit adni lehet az utódnak, az otthon. Egy ház, akármilyen ház. De amelyiknek falát aggodás, szeretet, gondoskodás s a jövődők bizakodó hite emelte föl. És fák. Amiket nem azért ültetett valaki, hogy hasznukat lássa. Nem is azért, hogy önmagát mulattassa velük. Hanem azért, mert szépségre és jövődőre gondolt, békességre gondolt és a lelke tele volt derűvel. És ültette, egyszerűen azért, mert szerette a fát és a fákon keresztül akarta elmondani mindazt, ami az otthonban kapcsolatban felgyűlt benne s amiket szavakba önteni nem tudott.”

Wass Albert

TISZTELT RAKAMAZIAK!

TISZTELT ÉRDEKLŐDŐK ÉS ÉPÍTKEZŐK!

*„Ez a föld, melyen annyiszor
Apáid vére folyt;
Ez, melyhez minden szent nevet
Egy ezredév csatolt”.*

(Vörösmarty Mihály: Szózat)

Egy település rengeteg szépséget, építészeti stílust és nem utolsósorban a korok szellemét is magában hordozza. Nehéz megfogalmazni és mondatokba „zárni” és átadni mindazt, ami Községünk arculatát különlegessé teszi.

Hosszú évszázadok alakították a tájat, környezetünket, ami most körülvesz bennünket. A nagy gondolatokat tettek követték, amelyben megingathatatlan hit is beleszótta hálóját, ahogy családok telepedtek le településünkön, és szilárd alapokra építették házaikat.

Az itt élők mélyről fakadó hagyománytisztelete, és az ebből fakadó vágyuk a fejlődésre formálta és formálja napjainkban Községünket.

A településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény végrehajtásának segítésére és szakmai támogatására lett a Településképi Arculati Kézikönyv megalapozva.

A Kézikönyv és az erre alapuló településképi rendelet segít abban, hogy a településen élő emberek, jobban vigyázzanak a helyi értékekre és megismerjék az ősatyák életét. Ez a hely, biztos pont mindenki számára. Otthon, ahol jó élni, dolgozni, tanulni, pihenni ahová mindig jó haza térni. Környezetünk általunk, velünk együtt él, formálódik, fejlődik. Ezért fektetünk nagy hangsúlyt az épített és természeti értékek megőrzésével összhangban álló tudatos és ütemezett fejlesztés.

A képekkel gazdagított kézikönyv a település bemutatásával, értékeink megismertetésével segítséget nyújt olvasóinak új otthonuk megteremtéséhez, sajátos környezetük kialakításához. Széles skálában mutat példákat a lakóházak, udvarok, előkertek megtervezéséhez. Segítséget nyújt egy olyan megjelenés kialakításához, mely illeszkedik a környezethez, és egységet biztosít az összhangban. Az eltérő stílusú településrészek közötti építészeti egyensúlyt hivatott megteremteni.

Ám, mindezekon felül, legfontosabb feladata az iránymutatás. Iránymutatás a közös otthon, a közös innovatív jövő kialakításához, melyet a közösségért építünk.

Bodnár László
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	4
2. Rakamaz bemutatása, <i>általános településkép, településkarakter</i>	6
3. Örökségünk <i>a településkép szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők</i>	11
4. Településképi szempontból meghatározó területek Rakamazon <i>eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával</i>	21
Településközpont	
Kertvárosias lakóterület	
Falusias laktóterület	
Üdülőterület	
Gazdasági és ipari terület	
Beépítésre nem szánt terület	
5. Ajánlások <i>a településkép minőségének formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató:</i>	35
Telepítés	
Terepalakítás	
Magasság	
Tetőhajlásszög	
Tetőforma	
Szín	
Tornácok	
Ajtók, ablakok	
Homlokzatképzés, anyaghasználat	
Részletek	
Kerítések, térfalak	
Kertek	
<i>közterületek településképi útmutatója</i>	
Utcák	
Közterek, közparkok, közkertek	
6. Jó példák: épületek, építészeti részletek <i>épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása</i>	97
7. Jó példák: sajátos építményfajták <i>sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések</i>	103

1

BEVEZETÉS

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között.

Az építészet sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek. Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnek, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszanak, az összkép hamis. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élehetetlen környezetet alakítanak ki.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismerésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatokról a zenén át egészen épített környezetünkig.

2

RAKAMAZ BEMUTATÁSA

általános településkép, településkarakter

A XVIII. század végén a Szabolcs megye településeit kettősség jellemezte. A középső és keleti részen közepes nagyságú vagy aprófalvas kishatárú, míg a nyugati részen nagy kiterjedésű határral rendelkező halmazos települések voltak döntően. A megye nagy részén a korábban elpusztult majd újra vissza települt vagy újonnan telepített falvak általában megőrizték a korábbi jellemző településszerkezetüket.

A települések jellemzően utifaluk, vagy halmazos településszerkezetűek voltak. Az utifaluk jellemzője az orsószerűen kiszélesedő főutca, mely orsóban a templom állt. A kiszélesedett utca két oldalán szalagtelkek álltak. A halmazos települések közös alapvető jellemzője, hogy a halmazosodás idején még hiányzott az utca. Tehát ez a telkek olyan csoportosulása volt ahol nem volt előre tervezett utca. A térbeli, elrendeződést a terepviszonyok, a belvízrendszer, a klíma, az építőanyagok továbbá a központi funkciók telepítése határozta meg.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a Tiszavasvári Kistérségben a Nyírség kistáj északi részén a megyeszékhelytől, Nyíregyházától 30 km-re északnyugatra, az egyik legrégebben lakott települése Rakamaz, melyet a megye nyugati kapujának szokás nevezni. A város az Alföld és a Zempléni hegység határában fekszik sík terepen. Megközelítése legkönnyebben a 38-as számú főútról lehetséges. Területén áthalad a Nyíregyháza-Miskolc vasútvonal.

Már a ősidőkben is Kr. e. 5-3000 évvel ezelőtt éltek itt emberek. 1067-ben említik első ízben írott források. Rakamaz nevét a magyar művészettörténetben és régészetben az 1956-ban talált honfoglaláskori korongpár teszi ismertté.

1310-ben a település birtokosai a Gutkeled nemzetségé. Ekkor már templommal rendelkező falucska, mely a Szent Kereszt nevet viselte. A birtoklevelekből kiderül, hogy valaha egyutcás volt a település. A tiszai révtől a templomig és a templomtól nyugatra egyenlő arányban fel volt osztva. Az Alsó-Rakamaznak nevezett részét a Gutkeledék vásárolták meg. A nemzetség egyik ága letelepedett és e helyről nevezte el magát. A Rakamazi család benépesítette a templom környékét. A falu másik részét egyik őse szerezte meg a Báthori-családból 1355-ben.

A 14. században pereskedés folyt a Rakamazi családbeliek és a velük egy nemzetségből származó Szakolyi család tagjai között a határ egy-egy részének a birtoklásáért. A per olyan hosszú volt, hogy a 15. században a Báthori család is belekeveredett, végül a Rakamazi családnak semmi sem maradt, mert a területeken a Báthory és a Szakolyi családok osztozkodtak a falu tulajdonjogán.

1445-ben a cseh husziták elpusztították a települést, de 1556-ban a maga kb. 450 lakójával Szabolcs vármegye egyik legnépesebb települése volt. A 16. században a török pusztítás következtében csupán 25 jobbágytelke maradt.

Mielőtt szembe került volna Bocskai seregeivel az álmosdi csatában, 1604-ben Barbian Belgiojoso császári generális itt táborozott.

8 | Rakamaz bemutatása

A 17. század közepén a szatmári béke után kobozták el a birtokot Rákóczi fejedelem családja előtt a többi Rákóczi-birtokhoz hasonlóan. Ekkor elnéptelenedett a település, a királyi kincstár próbálkozásai ellenére is sikertelennek bizonyult a benépesítés. III. Károly uralkodása idején az 1730-as években a királyi kamara sváb telepeseket költöztetett ide. A század végére a jobbágyszabadságért közzönhetően is a községben élők száma 2148 fő volt.

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc idején a település sok kárt szenvedett, ennek ellenére az 1930-as években már 5308 lakosú nagyközséggé fejlődött. A városi rangot 2000-ben kapta meg Rakamaz.

Városunk lakóinak száma meghaladja a 4300 főt. A település tiszta, rendezett, gondozott, az infrastruktúra teljes körű. Az óvodai nevelés, iskolai oktatás, az egészségügyi ellátás szervezett. A sportélet is jelentős.

A különböző karakterű településrészekben más és más építészeti jelenik meg, valamint az eltérő karakterű épületek egymás mellett békésen megférnek egymás mellett. Természetesen a településen vannak olyan házak, amelyek nem illenek bele a településképbbe. Ezek az épületek akkor születnek, amikor építetjük a kialakult környezettől mindenképpen mást szeretnénk. Előfordul, hogy a sokszor túlgondolt, alapvető geometriai formáktól különböző, szokványostól eltérő szín- és anyaghasználat mellett a kertek előtt elhelyezve vagy éppen fejezőlva tekintenek egy-egy épületre.

Rakamazon a Szent István utca, a település főutcája, ahol az épületek oldalhatáron álló, a telekhatárral egy vonalban induló lakóépületek. Az összes többi utcában az oldalhatáron álló beépítés mellett zömében előkertes beépítés valósult meg.

A következőkben bemutatunk egy válogatást azon épületekről, melyek sajátos értéküknél fogva már hosszabb ideje Rakamaz identitását erősítik. A település egyes részeire vonatkozó építészeti előírások szem előtt tartásával elérhető, hogy az új építésű házak ne idegenként, hanem ismerősként jelenjenek meg a többi ház között, melyek aztán teljes mértékben elősegítsék Rakamaz karakterének megőrzését, és továbbformálják. Az utóbbi években épült sikeres példák illusztrálják azokat a megoldásokat, amelyek segítik az előbbieken megfogalmazott megvalósításokat.

**Településkarakter:
jelene és jövőbeni alakítása:**

A belső településképp szerves fejlődését torzították az 1970-es és 1980-as évek lakásépítési programjai. A heterogén belső településképp azonban általában így is emberléptékű, barátságos ma is.

A jövőben a településen az átépülés mellett a (lakó) épületek felújítása lesz a jellemző, beleértve a kerítés, a belső udvar (kert) átépítését is.

Az építési munkákkal, a felújításokkal a településképp kedvező alakítását lehet elősegíteni. Ehhez (is) ad építészeti ajánlásokat a kézikönyv az építtetőknak, a településképpért tenni akaró lakosságnak.

RAKAMAZ A KATONAI FELMÉRÉSEKEN

Az első katonai felmérésen (1763-1787)

A második katonai felmérésen (1806-1869)

A természeti és társadalmi törvényszerűségek hatására alakult ki Rakamaz településszerkezete, a természetföldrajzi viszonyokon alapulva jött létre, melyek változásai hosszabb időt öltenek fel. A természeti tényezők: domborzat, vízrendszerek, szél, napfény, csapadék stb. közül az első kettő befolyásolja legerőteljesebben a települések szerkezetét. Mai jellege szerint Rakamaz halmaztelepülés. A szalagtelkeken külön-külön álló épületek ritkábban soros, gyakrabban kétsoros rendben csatlakoznak egymáshoz. Parasztudvaraira a tagolt épületelrendezés volt a jellemző.

A harmadik katonai felmérésen (1869-1887)

Az 1984-es katonai felmérésen

ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

MŰEMLÉK

Római katolikus templom

A településnek egy országos védettségű műemléke van, a római katolikus templom, mely az 1944-ben felrobbantott templom helyén 1960-ban építettek. Állapota jó. Déli sarkán torony. A tető hajlásszöge alacsony. Háromhajós. A főhajó széles félköríves apszisa két oldalt mellékterekkel bővült. Főhomlokzatán és a hajók nagy ablakai előtt betonelemek egymásra sorolásával képzett rács van. Főhomlokzata téglaburkolatos kerettel hangsúlyozott.

**HELYI EGYEDI VÉDELEMRE
JAVASOLT ÉPÜLET:**

Római katolikus plébánia

A római katolikus plébánia már ősidők óta fennáll, 1729-től hirdetik anyakönyvei a vallásos buzgóságot. A rakamazi Kálvária-búcsú egyetlen latin szertartású búcsújáró helye a szabolcsi híveknek. A Kálvária-domb valamikor a falu szélén volt, de ma már a település közepén áll egy hordott földhalmon. Erre a dombra építettek egy kis kápolnát a 17. században, hogy az remetehajlék legyen. Később kibővítették, mára már takaros kis templom lett belőle.

A templom körül a 14 állomásból álló keresztút, melynek végső állomása a dombon kialakított Golgota.

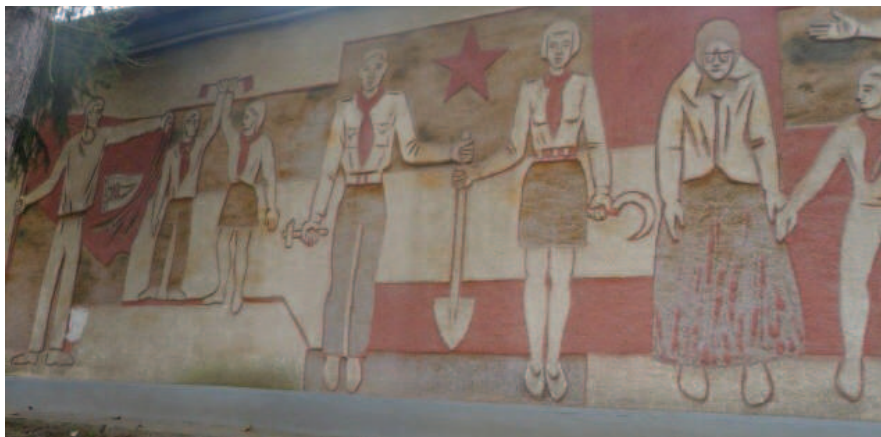

TELEPÜLÉS EGYEDI SZOBRAI, EMLÉKMŰVEI

Sgraffito

A Gödör étterem homlokzatán lévő sgraffito 1978-ban készült, mely egykor Úttörő tábor volt, valamint a köztemetőben is találkozhatunk fal sgraffitóval.

Obeliszk

Az ártéren található az Erzsébet királynéről elnevezett út obeliszkje, mely az út mellett árnyas fák között található Rakamaz és Tokaj között a 38-as számú másodrendű fő közlekedési úton féltájt.

Kossuth szobor

A mellszobrot 1903. március 15.-én avatták fel. A szobor a nagytemplommal szemben állt és az idők folyamán már háromszor helyezték át 150 méternél nem nagyobb távolságra az eredeti helyétől. A mai helyére 2000-ben került a Kossuth parkba.

56-os emlékmű

Az 1956-os emlékmű a vasútállomás területén kialakított parkban található. Budapestről hazatérve 1956. október 27-én szombaton délből a szélsőséges kommunista Tóth ÁVH-s testvérpárt itt akarták felakasztani.

A belsejéből a bronz korong hiányzik, melyen forradalmárok látszanak tankkal.

Az utak kereszteződésénél kialakult miniterek mellett jelentős szabadtéri terület a közpark, mely a Kálvária dombbal szemben található. A téren található a **Hősi emlékmű**, az 1992-ben készült **Pieta** és az 1996-ban fából faragott **Árpád fejedelem emlékoszlop**. A templom oldalában a **Millennium fa**, melyet 2000-ben ültettek.

Szent István szobor

A Szent Istvánról elnevezett római katolikus templom mellett, és a főút kanyarodásánál helyezték el a szobrot. Kör alakú talapzaton áll a kb. életnagyságú szoboralak.

Nepomuki Szent János

A Hidak védőszentjéről, Nepomuki Szent Jánosról készült szobor a Rakamazról Tokaj felé vezető út mentén helyezték el.

Turulmadár

Lezárt utcából kialakult tér közepén látható a hatméteres mészkőoszlop tetején lévő Turulmadarat.

Népi építészet - lakóházak

A háromhelyiséges, szoba-konyha-kamra, szoba-pitvar/kéményalja-kamra, szoba-konyha-szoba beosztású. Ezeket más néven soros alaprajzú háznak is hívták. Olyan lakóháztípus, amelyben a helyiségek sorosan – sorban egymás mögött, egyenes vonalban, egy tengelyre fűzve épülnek. Az ilyen házakat legfeljebb folyosó egészíti ki. Az egyes helyiségek egymásból vagy külön-külön az udvarról, folyosóról közelíthetők meg. Hazánk paraszti lakóházainak nagyobb része e típusba tartozik. A 14–15. sz. óta általános az a szoba-konyha (pitvar-kéményalja)-szoba vagy kamra beosztás, ami kamrával, istállóval, esetleg színnel bővíthetett.

Az örökséget és a hagyományt gyakran összekeverjük. Meg kell tudnunk különböztetni az anyagiságában megfogható örökséget a hagyomány eszmei-szellemi tartományától, még akkor is, ha szorosan összetartoznak. *A hagyomány az örökség lelke.* Nélküle az örökség pusztán tárgy vagy természeti jelenség. A hagyomány az „ige” az értékesíthető anyagban, szakrális értéke van. A hagyomány egyúttal szellemi-technológiai készség, és elődeinktől maradt ránk. A fenntartó közösség számára soha nem maradiság, éretlen ragaszkodás a múlthoz, a meghaladotthoz, hanem az a belső képesség, amely biztosíték a túlélésre, a fejlődésre, a keretek között tartott újításra, és mégis a korlátlan szabadságra. A kereteket a föld, a falu, a létezés alapját jelentő munka, a mezőgazdálkodás jelenti. A falut érő környezeti, vagy éppen az emberiség által okozott csapások mindenekelőtt a hagyományok elvesztésével jártak. A mai építészetben sokszor a töredékét láthatjuk meg annak a páratlan csodának, ami egykoron úgy tűndökölt.

Ebből következett az örökség ócskasággá nyilvánítása, az irányított lealázással, felejtéssel. Ezért a vidéki örökségvédelem nem nélkülözheti a hagyományok felderítését és megőrzését, ha kell, újra tanulását. Ez ugyanolyan feltétel, mint a műemlékvédelemben a megelőző tudományos kutatás.

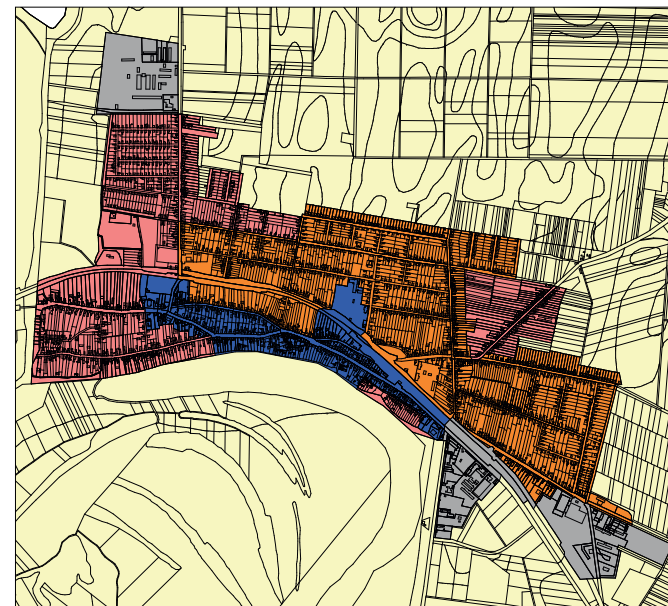
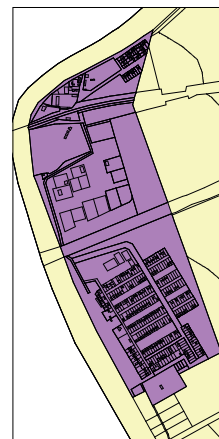
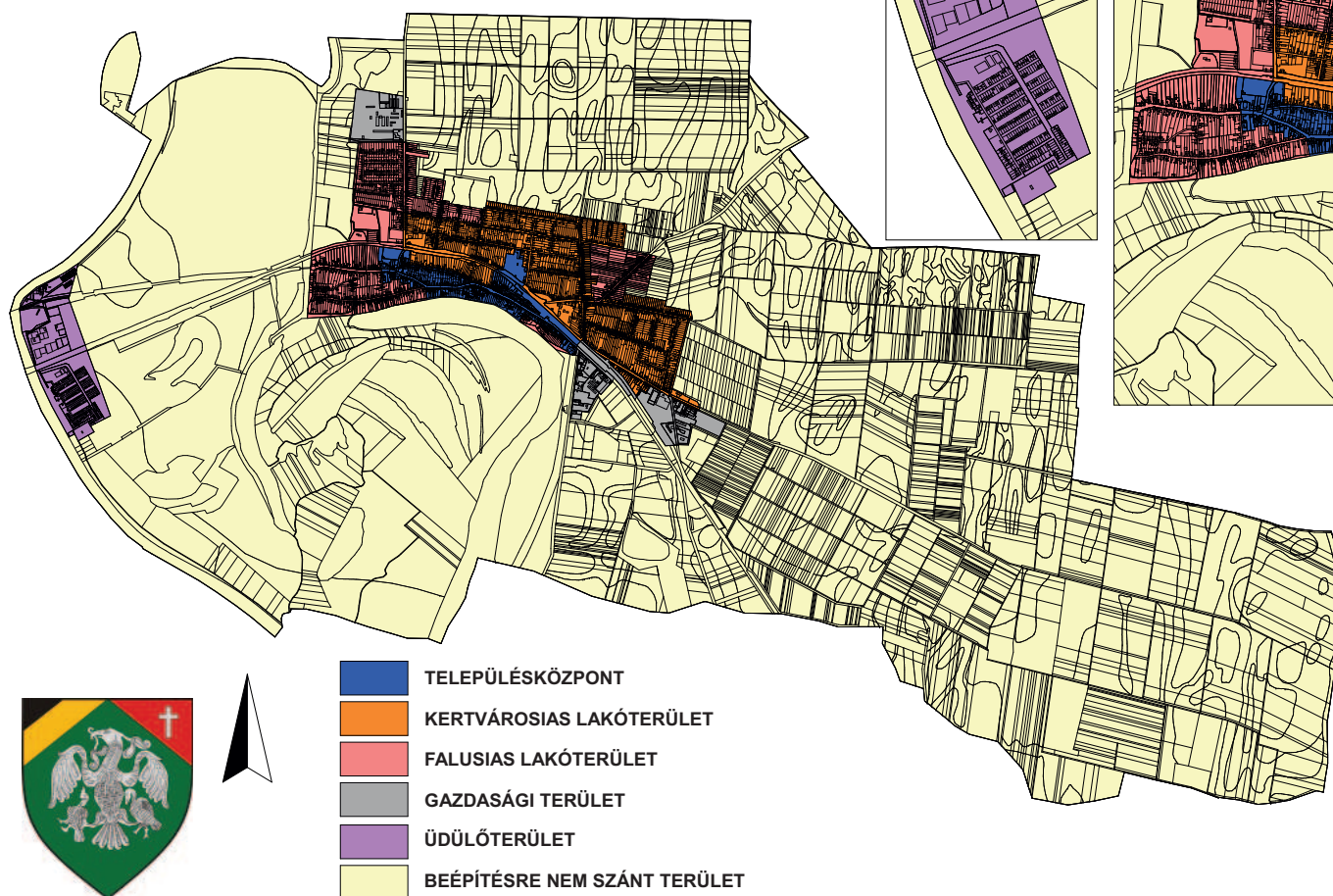
Gorkij u. 16. szám 531. hrsz.

Szegfű u. 1. szám 107. hrsz.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településképi, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

Rakamaz településképi arculatának vizsgálatakor hat eltérő karakterű településrészt határoztunk meg. A település belterületén három eltérő karakterű településrész: a településközpont, a kertvárosias és a falusias jellegű lakóövezetek, amik a központot veszik körül. A település külterületén, elsősorban északon és délkeleten, a bevezető utak mentén találhatóak az ipari, gazdasági létesítmények, melyek eltérő karakterrel rendelkeznek, és eltérő ajánlásokat kívánnak meg. A Tisza közelében az üdülőterület található. A hatodik kategóriába a beépítésre nem szánt területek kerültek.

TELEPÜLÉSKÖZPONT

A településközpont vegyes terület több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, lakó- és olyan helyi települési szintű igazgatási, kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó, szálláshely szolgáltató, egyházi, oktatási, egészségügyi, szociális épületek, valamint sportlétesítmények elhelyezésére szolgál, amelyek alapvetően nincsenek zavaró hatással a lakófunkcióra.

A város szabálytalan alaprajzú, egyutcás utifaluból kinövő település, az „ősi falu vált magává a központtá. A Szent István út és az Akácfa utca oldalában alakult ki a településközpont.

A nagyobb telkeken általában a köztisztviselők találhatók szabadonálló vagy oldalhatáron álló beépítési mód alkalmazása mellett magastető kialakításával. A tetőgerinc kialakításánál a meglévő épületekhez, utcaképhez kell igazodnia. Utcával párhuzamos és merőleges gerincű épületek egyaránt megtalálhatók. Az épületek sűrűn helyezkednek el a keskeny telkeken. A telkeken lévő beépítési százalék is igen magas, így kertekről nem nagyon beszélünk. A zöldség- és gyümölcsstermesztéshez, konyhakert kialakításához csekély kert alkalmas ezen területen.

Az épületek általában előkert nélküliek. A tömör kerítések mellett csaknem zárt sorú beépítés érzése figyelhető meg, két épület között csak a gépkocsival való hátrajutáshoz szükséges helyel.

Pékáru bolt

Az épületek általában nyeregtetős vagy sátoztetős kialakításban fordulnak elő, ettől eltérni csak szélesebb telek esetén látunk egyéb megoldást. A településközpontban a lakóépületek változó telepítést és épület elhelyezés következtében jöttek létre. A kiegészítő gazdasági épületek kialakításánál az utcai homlokzatra közvetlenül nincs hatással. A főépület folytatásaként jelenjenek meg. Ezen helyiségek kialakítása a főépülettel összhangban, együtt tervezve valósulnak meg.

Az utcai kerítés kialakításánál a környezet szép példái figyelembe vannak véve. A lakók próbálnak hozzájuk igazodni. Illeszkedő kerítés megvalósítására törekednek, szerkezetét és színét gondosan választják meg. A teljesen tömör vagy dróthálós kerítés kialakítása ritka. A részben áttört kerítés a jellemző. Az oldalsó és hátsó kerítések kialakításánál az anyag és forma megválasztásánál már a szomszéd féltől való saját intimszféra megvédésére kissé zártabb, rejtettebb kerítést alkalmaznak.

Fő tér

A településközpont településrészt településképi szempontjából meghatározó területként javasolt kezelni.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság, tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldása
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- hagyományos részletformák a modern épületeknél alkalmazhatók

Az illeszkedési szempontok a korszerű megoldások alkalmazását nem zárja ki. A hagyományos tömegformálási eszközök újragondolásából modern mai példák jöhetnek létre.

KERTVÁROSIAS LAKÓTERÜLET

A településközponttól északra és keletre jött létre, ahol a vendéglátó és élelmiszer üzletek részben a lakóépületek átalakításával kerültek kialakításra. A múlt század elején épült épületek többségét az 1980-as években a többszintes nyeregtetős és földszintes sátoztetős épületek váltották fel. Ezeknél az épületeknél a bővítés csak hátra lehetséges a keskeny telkek miatt, azt is csak korlátozottan. A jövőben, nagyobb mértékben ezeknek a meglévő lakóépületeknek a felújításával lehet számolni.

Több hasonló épület a településképi egységességét eredményezte az épületek homlokzatképzésének, a színezésének, az anyaghasználatának, az illeszkedésének a gondos megválasztásával. Továbbá a nyílászárókra és tetőfedésekre, tetőformákra is gondosan ügyeltek a helyiek, hogy azok túlságosan ne térjenek el egymástól.

A településrészen utcánként, utcaszakaszonként változó a tetők kialakítása. A legrégebbi épületek során a nyeregtetős tetőforma figyelhető meg utcára merőleges kialakításban.

Az 1970-80-as évekbeli sátoertetős épületek a települések egyediségét bontotta meg. Kialakításuk során a meglévő utca-képet figyelmen kívül hagyták.

A kertvárosias lakóterületnél alapvetően gazdag a zöldfelület, megfelelő hely kínálkozik a pihenő terület kialakítására. A növények alkalmazása során természetes és hatékony eszközzel hangulatteremtő díszítést készítenek telkünkre a helyeik. Árnyékoló szerepük az energiatudatos életmód egyik eszköze.

A településképi egységességének megvalósulásához a ház utcafronti homlokzatának készítése során nyeregtetős, de leginkább sátoertetős épületek sorakoznak.

A tetők hajlásszöge általános esetben 30-45° körül mozog, így nem árnyékolják le a szomszéd épületét. A tetőtér beépítése általános a kertvárosias lakóterületen a nyeregtetős épületeknél, hiszen minden adott ahhoz, hogy a tulajdonosok megte-hessék. Költségekben minimális költséget jelent, hiszen nem kell építeni, nem nö-veljük telkünk beépítési százalékát, azzal együtt a zöldfelületünk csökkenését.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság, tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utca-képet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- hagyományos részletformák a modern épületeknél alkalmazhatók

Az illeszkedési szempontok a korszerű megoldások alkalmazását nem zárja ki. A hagyományos tömegformálási eszközök újragondolásából modern mai példák jöhetnek létre.

FALUSIAS LAKÓTERÜLET

A településközponttól nyugatra és északra alakult ki. A vendéglátó és élelmiszer üzletek részben a lakóépületek átalakításával kerültek kialakításra.

Az 1900 – as évek első felében épült hagyományos (vályog) szerkezetű épületek az 1970 – s években sátoztetős téglafalazatú lakóépületek váltották fel. Emellett egyéb típusú lakóépületek is megvalósultak. 1980 – as évek közepétől napjainkig egyedi tervezésű igényes lakóépületek jelentették az átépítési folyamatkövetkező lépését. Az átépítés mellett felújítások (bővítések) is formálják a településképet. A jövőben az, új (lakó) épületek mellett felújításokkal lehet nagyobb mértékben számolni. A településképi egységességét a hasonló karakterű épületek többsége erősítheti. Ezért az épület formálásakor az anyaghasználatban, a homlokatzépzésben, a színezésben, az arányos illeszkedés az elvárás a helyiek körében. Külön odafigyelnek az épületek utólagos hőszigetelésekor, hogy az épület egésze kerüljön felújításra.

A településrészen utcánként, utcaszakaszonként változó a tetők kialakítása. A legrégebbi épületek során a nyeregtetős (vagy csonka kontyolt nyeregtetős) tetőforma figyelhető meg utcára merőleges kialakításban.

A tetők hajlásszöge általános esetben 30-45° körül mozog, így nem árnyékoljuk le a szomszéd épületét, akár a tetőtér kialakítása is megtörténhet gazdaságos kialakítással.

Jelen településrészre esetében igaz, hogy keresztbe forduló belső épületszárnyat csak kellően széles telek esetén alkalmazzák. A kertes házak rendelkeznek külső megfelelő méretű tárolóval, melyek kialakítása a főépülettel összhangban, együtt tervezve valósult meg általában.

A kerítés megválasztásánál is törekednek a környezetünkben lévő jó példák alkalmazására. A településre nem jellemző tájidegen anyagok felhasználása kerülendő. A teljesen tömör, átláthatatlan kerítés nem jellemző. Az oldalsó és hátsó kerítések kialakításánál az anyag és forma megválasztásánál már a szomszéd féltől való saját intimszféra megvédésére kissé zártabb, rejtettebb kerítésnek az alkalmazása néha-néha megjelenik.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétel mellett szükséges a magasság, tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldása
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- hagyományos részletformák a modern épületeknél alkalmazhatók

Az illeszkedési szempontok a korszerű megoldások alkalmazását nem zárja ki. A hagyományos tömegformálási eszközök újragondolásából modern mai példák jöhetnek létre.

ÜDÜLŐTERÜLET

A településtől északnyugatra csaknem elérve Tokajt, található. Ezen területen nyaralók és kempingek találhatók. Állandó lakosságról nem beszélünk. A területet sokszor említik úgy, mint a tokaji üdülőterület, vagy strandját tokaji strandnak. Holott közigazgatásilag ezen terület Rakamazhoz tartozik. A nyaralók szabadonálló beépítési módként készültek el. Az előkert nagysága jóval nagyobb, mint a városban. Az épületek formái jellemzően a szocreál építkezés stílusait mutatja mind az anyaghasználat, mind a formai követelmények megvalósulása során. A tetőforma általában nyeregtetős, vagy lapostetős kialakítású. A tetőhajlásszög 15-35 fok köz kivételével szinte bármi lehet. Az épületek jellemzően észak-dél irányú kialakításúak, és a tetőfelületen, legfőkébb a déli oldalon az esetlegesen napelem használatának kialakítása teljes mértékben megoldható. Az épületek egymásra árnyékolása nem jellemző, az esetlegesen elhelyezett napelemek teljes kapacitással tudnak működni. A homlokzatok vonatkozásában egységes, utcákra jellemző homlokzatokról beszélhetünk néhány kivétel mellett. Az utcakép formálásában őriznünk kell a szomszédok nyugalalmát, azok megsértését még véletlenül se veszélyeztessük. A tájidegen anyagok használata nem célszerű.

Az előző településrészeknél leírtakkal megegyező.

Az illeszkedési szempontok a korszerű megoldások alkalmazását nem zárja ki. A hagyományos tömegformálási eszközök újragondolásából modern mai példák jöhetnek létre.

GAZDASÁGI TERÜLET

A település ipari, gazdasági zónái alapvetően a település peremén, leginkább a lakóterületektől keletre és északra helyezkednek el. A Tímár felé vezető út mentén állattartó üzem, a Nyírtelek és Tiszanagyszőlő felé vezető utakon ipari park működik. Tekintettel arra, hogy az ipari területek többsége településképi szempontból jól látható, esetenként meghatározó helyen található, elengedhetetlen ezek településképi hatásának vizsgálata és megújulásuk, fejlesztésük településképi koordinálása.

JAVASLATOK

A rendeltetés határozza meg az épület tömegét és tető kialakítását, elhelyezhetőségét az ingatlanon belül. A gazdasági és mezőgazdasági célú épületek közel helyezkedjenek el egymástól. A lakó funkciójú épületet távolabb helyezzük el. A gazdasági tevékenységhez szükséges épületek a lakó funkció mögött legyen kialakítva. Kerítések kialakítása során a tömör falszerű kerítés kiépítése nem javasolt.

Minden esetben törekedni kell a meglévő épületek követésére mind a homlokzati kialakításnál, szín megválasztásánál, anyaghasználatnál és tetőformánál, tetőszervezetek hajlásszögénél egyaránt. Önálló gazdasági területen az egyszerű ipari formákat célszerű előnyben részesíteni.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

A település közigazgatási területe építési szempontból két részre tagolódik, beépítésre szánt területekre és beépítésre nem szánt területekre. A település közigazgatási területének beépítésre nem szánt területei közé tartoznak a közlekedési-, közmű elhelyezési területek, a zöldterületek (közparkok), erdőterületek (védelmi erdők, gazdasági erdők, egészségügyi, szociális, turisztikai erdők), mezőgazdasági területek, (kertes mezőgazdasági területek, általános mezőgazdasági területek), és a vízgazdálkodással összefüggő területek. A beépítésre nem szánt területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében.

A külterületnek valamivel több, mint tized részét foglalják el a gyeplélegő területek, mely területek egy része kiemelt jelentőségű tájvédelmi továbbá a különleges természet megőrzési területhez - mint láprétek, mocsárrétek, sárrétek, ligeterdők, kaszálórétek, - tartozik. A külterületi földek egy része, gyümölcsös, ill. szántó művelésű. Az erdőterületek mérete meghatározható.

A tájvédelmi területeket településképi szempontjából meghatározó területként javasolt kezelni.

A KÜLTERÜLET TERÜLETFELHASZNÁLÁSI ELEMEI RAKAMAZ TELEPÜLÉSEN

Szántók: Rakamaz település külterületén a mezőgazdasági jelleg az uralkodó. Az éghajlat a nem túl víz- és hőigényes kultúráknak kedvez, elterjedt szántóföldi növény a búza, a kukorica. Ma a külterület döntő részét, foglalják el a szántók, melyek részben közúton, részben dűlőutakon jól megközelíthetők. A szántóterületek a határban összefüggő felületként jelennek meg, a táblák határain futó csatornák és utak menti fasorok csak helyenként tagolják a tájat.

Rétek, legelők: A gyepek területek erősen megfogyatkoztak az utóbbi száz évben. A nyílt társulások közül a homokpusztarétek jellemzőek. A mélyedésekben gyakoriak a vízállásos, nedves rétek, mocsárrétek. A rétek és a legelőként hasznosított gyepterületek együttevve a külterületnek kb. 1 %-át teszik ki.

Erdők: Erdőtársulásait jelentős mértékben (akác, nemes nyár, enyves éger, magas kőris) ültetvények jellemzik. Az erdők a település 2 %-át borítják.

Gyümölcsösök: A gyümölcsösök területe az utóbbi években az alacsony felvásárlási árak miatt csökkent. Az alma- és meggytermesztés jellemző a településre. A gyümölcsösök nagy része a külterületen található. A zártkerti területeken korábban elsősorban a szőlőtermesztés volt jellemző, amit ma részben gyümölcsösként, részben szántóként hasznosított parcellák tarkítanak, de jelentős a parlagon hagyott területek aránya.

A Tisza ártere a Felső-Tisza kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület része.

A terület természetvédelmi célkitűzése a jelölő élőhelyek területcsökkenésének megelőzése és állapotuk javítása a gyepgazdálkodáshoz, erdőgazdálkodáshoz és vízgazdálkodáshoz köthető intézkedések révén. Az állományok nagy része puhafás ültetvény, idegenhonos és hazai fajok is jellemzőek, vannak spontán vetényült puhafások is.

A kiemelt jelentőségű terület kiemelt védett madarai Rakamazra vetítve:

Haris (*Crex crex*) Eszmei értéke: 500 000 Ft.

Fattyúszerkő (*Chlidonias hybridus*) Eszmei értéke: 100 000 Ft

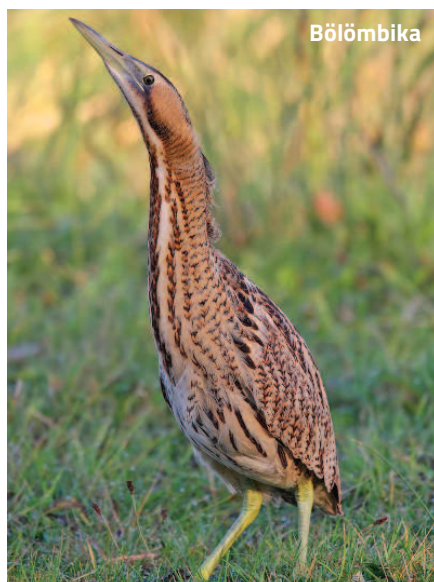
Bölmöbika (*Botaurus stellaris*) Eszmei értéke: 100 000 Ft

pocgém (*Ixobrychus minutus*) Eszmei értéke: 100 000 Ft

Karvalyposzáta (*Curruca nisoria*) Eszmei értéke: 50 000 Ft

Tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*) Eszmei értéke: 25 000 Ft

Balkáni fakopáncs (*Dendrocopos syriacus*) Eszmei értéke: 25 000 Ft

AJÁNLÁSOK

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértének azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

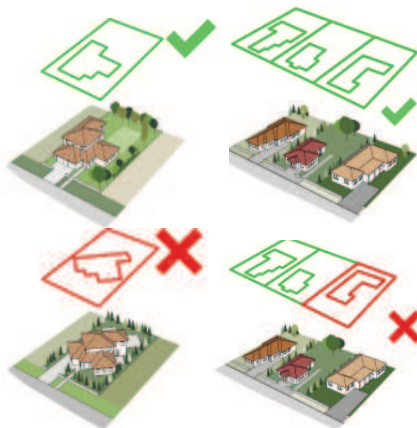
TEREPALAKÍTÁS

Rakamaz lakóterületeinek terepviszonyai alapvetően sík kialakításúak, a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást, de ajánlott a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

TELEPÜLÉS-KÖZPONT

TELEPÍTÉS

A településközpontban oldalhatáron álló, általában élhelyezkedésüket nézve az utcafronthoz viszonyítva párhuzamosan elhelyezett épületek figyelhetők meg. A középületek szabadon álló beépítési mód szerint is előfordulnak, általában előkert nélküli keresztirányú kialakítással. Az épület mögött kialakítható a növényzettel határolt védett kert.

A környező épületek beépítése mellett rendezett utcakép. Javasolt a telek utcafronti részével párhuzamos vagy merőleges kialakítás.

MAGASSÁG

Az épületek magassága csaknem azonos. Az utcákon az ingatlanok általában földszintesek, de néhány épület esetén a többszintes kialakítással is találkozhatunk.

A meglévő épületek figyelembevételével kell az újabbakat elhelyezni, tehát hasonló magassággal kell kialakítani, mint a környezetében lévő többi ingatlant.

A magasabb többszintes épületek nem illeszkednek a város utcaképébe, kerüljük azok megvalósíthatóságát.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A településközpont épületeinek tetőhajlásszöge változó.

A meglévő épületek közé telepíteni kívánt épületeknek hasonló hajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetében lévők. A településközpont utcaképébe a nem túl alacsony vagy a túl magas hajlásszöggel rendelkező épületek mégis feltételek mellett illenek a környezetbe, hiszen ezen településrészen az utcakép vegyes képet mutat. A feltételek, hogy a szomszédos ingatlanokkal mégis egységes képet mutatva tervezzük meg az épületet, szomszédjainktól ne térjünk el túlságosan.

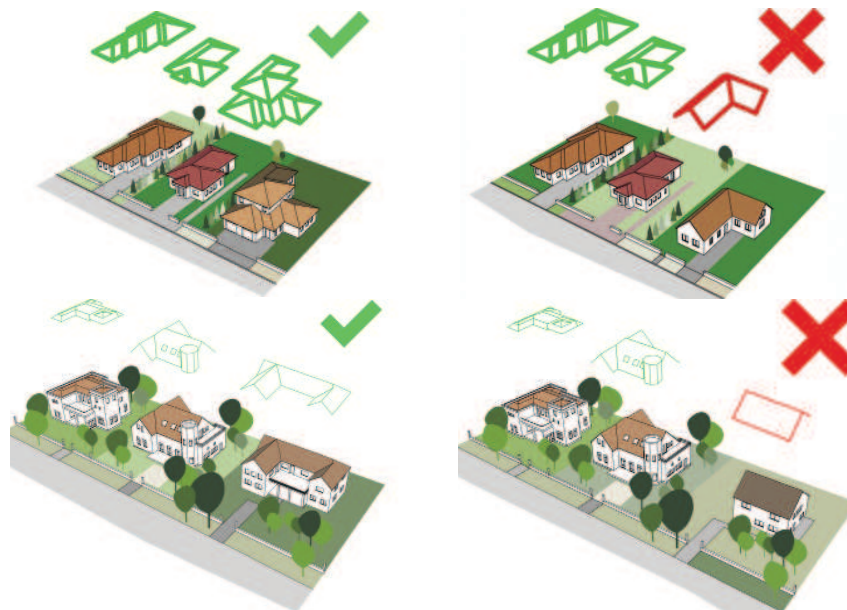
Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

A településrészen a családi házak tetőformája egyszerű nyeregtetős vagy sátoztetős. Új házak építésénél figyelembe kell venni a szomszéd lakóépületek tetőformáját.

Ha egy kialakult nyeregtetős házból álló utcaképbe új lakóház épül, akkor oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú családi ház.

Ha egy kialakult sátoztetős házból álló utcaképbe új lakóház épül, akkor oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló sátoztetős tetőformájú családi ház.

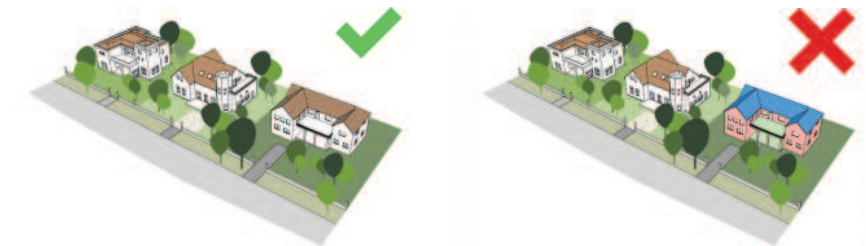

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

SZÍNEK

Eltérő illeszkedés, eltérő szín- és anyaghasználat jellemzi a családi házakat, a színvilág nem túl változatos, hagyományos színekkel készült épületek jellemzik. (pl. vörös cserépfedés, szürke palafedés, világos színű homlokzatok)

Az új házak építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatóak.

Épületeken elfogadott szokásos színek (alkalmazható)

Épületeken idegen színek (ne alkalmazzuk)

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszunk.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszti érdekességét, és utána inkább zavaróan hat a nyugodt, tiszta településképből. A jól megválasztott vakolatszín – mint például a ezen a többfunkciós épületen alkalmazott színhasználat és a földszinti rész téglaburkolata – nem csak a hangulatot, hanem az épület védelmét is szolgálja. A kiegészítő teraszok árnyékolnak és egyedi megjelenést biztosítanak az épületnek.

A múlt örökségét őrző épület egységességét a vörös cserép, a fehér vakolat, a pácolt barna faszerkezetek adják. Ezen anyagok használata a mai kortárs épületeken is javasolható az arányos illeszkedés betartásával.

Funkcionális tekintetű is figyelembe véve illeszkedjen a környezetébe az épület kialakítása, anyaghasználat, építészeti megoldásai, a homlokzat tagolása és a színvilága.

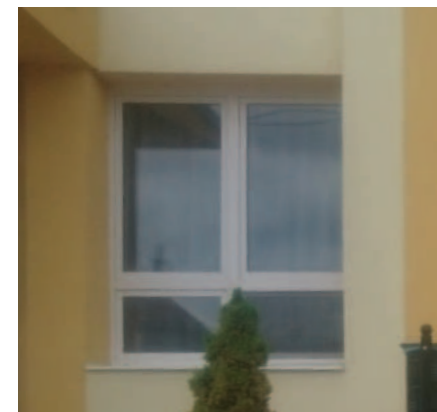
AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják.

A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt. A két belterületi megkülönböztetett településkarakter nyílászáróiban is eltérő képet mutat, mely sajátosság megőrzése a településen élők feladata is. A hagyományos nyíláskialakítás az átépülő, lakóterületi településrészen jól megfigyelhető: kétszárnyú, jellegzetesen két vagy három osztású ablakok, utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással.

A településközpont településrészen hosszanti kialakítású, keskenyebbnek tűnő ablakokat figyelhetünk meg (a múlt értékeiként is). Középületeinken a funkcióhoz igazodó méretű és formájú ablakokat is találhatunk.

Az ablakok keretezése mindig is hangsúlyos eleme volt a homlokzatoknak. Közegészségügyi, oktatási és szolgáltató funkciójú épületek estén a hosszított nyílászárók modern megfogalmazásban is visszaidézhetők.

RÉSZLETEK

A népi építészeti örökséget hordozó épület helyreállítása beszédesen mutatja be a XX. század eleji építőmesterek szakmai tudását, az építetói igényességet. Ezen igényesség átvétele a mában is a jövőnek megőrzendő épületeket eredményezhet akkor ha figyelünk a hagyomány és modernizáció közötti egyensúlyra az arányos illeszkedés biztosításának betartásával.

A bejárat hangsúlyozása meghatározza az épület karakterét. A cserépfedés és a látszó tégl a hatást csak erősíti, ill. modern, egyedi karaktert ad az épületnek. Az épület előtti tér erősíti ezt a hatást, kiemeli az épület funkcióját.

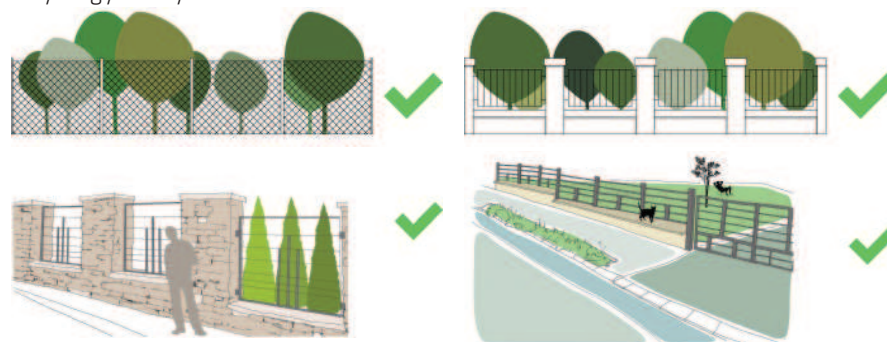
Az épület harmonikus kialakítását az egyes részei is befolyásolják. A homlokzaton lévő díszek, ornamentikák, hirdetőfelületek, egyéb műtárgyak illeszkedjenek a környezetébe.

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

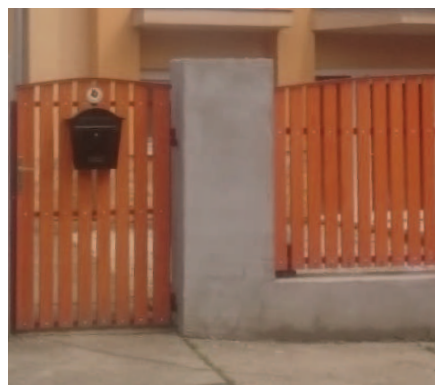
Házaink kiegészítői, a kerítések, lámpák, árnyékolók, postaládák, korlátok egytől egyig aktívan alakítják a végső látható képet, hangulatot. Akkor járunk jól, ha mindent egyforma igényességgel, odafigyeléssel tervezünk meg, választunk ki. A színek használata, ezek összképének gondos kialakítása odafigyelést igényel. Kerítések esetén is létezik örökség. Hagyományosan alkalmazott anyagok formák itt is fellelhetők, mint a piactomb kerítésén. A bejárat hangsúlyozása is illik az épület korához, megjelenéséhez.

A kerítés egyszerre teremt kapcsolatot a közterülettel, ugyanakkor elválasztja azt az ingatlantól. Térfalat képez, mely lehet kivételesen tömör, és ha magánéletünket szereztnénk óvni, de lehet áttört, átlátható is. A településen vannak olyan anyagok vagy formák, amelyek rendszeresen visszatérnek. A településközpont települési részeken jellemzően téglapillérek között ritkított fa deszkázatos, fémhálós kerítésseket találhatunk, így jól látszódik az előkert és az épület homlokzat teljessége. A zöld kerítés is ajánlott, melyet a kertkapu tesz igazán látványossá.

A kertkapu és a gépkocsi kapu kialakításakor illeszkedjünk a kerítéshez és az épülethez. A kapu legyen hangsúlyos, de ne hivalkodó. Kialakításakor mértékkel alkalmazhatunk helyi hagyományos díszítőmintákat.

Vegyük figyelembe a kerítés megválasztásakor az épület színezését és anyaghasználatát. A kapu hangsúlyosabb lehet, de ne hivalkodó. Az áttört kerítés a kertet és a házat is hagyja látni. A tömör kerítés kerürendő.

KERTEK

A településrészben a tájba illesztés során a hagyományos településkép megőrzése az elsődleges cél. Vegyük figyelembe a ház homlokzat kialakítását, a nyílászárók helyét, amikor az előkertbe cserjét vagy fát ültetünk. Takarjuk a kerti építményünket a növényekkel, hogy az jobban érvényesüljön. A meglévő fásszárú növényzetre a bővítések és felújítások során fokozottan ügyeljünk. Próbáljuk meg befolyásolni a növényzettel a ház méreteinek érzetét. Alacsony növényekkel a ház méretének növelését éreztetjük, a magas növényzettel csökkenthetjük.

A természettel való közvetlen kapcsolatot a kertünk teremti meg. Változása gyors hiszen évszokról-évszakra változik, megújul. A változatosan kialakított növényvilág alkalmazásával az élőlények számára új élettereket biztosítunk. Rakamazon rendszeresen gondozott kertek, porták a jellemzőek. A hátsó kert nem csak a kikapcsolódást, pihenést szolgálja, hanem gyümölcsöket, zöldségeket is termeszthetünk bennük.

A kert az épített környezet része. Ha harmonikusan van kialakítva, egységet alkot, szépségével kapcsolódik a lakóépülettel, akkor élhetővé tesszük saját környezetünket, ezzel közvetlen életterünk a szabadterre kiterjesztett közege illeszkedő lesz nemcsak a településkép szépségének növelésére, de saját komfortérzetünknek is jót tesz. Elsődleges szempont, hogy a kertünk kialakítása az épület stílusához amennyire csak lehetséges illeszkedjen, alkalmazzunk kertépítészeti megoldásokat.

A kert nem csak védelmi szerepet tölt be, hanem díszítő szándéka is legalább oly annyira fontos. Gondozott, szép kertünkben nem csak magunk gyönyörködhetünk, hanem az éppen arra tévedők számára is jó benyomást kelthetünk, továbbá a település arculatához pozitívan járulunk hozzá. A növények telepítésekor érdemes olyan fajokat kiválasztani, amelyek nem csak virágukkal, hanem a levelükkel is díszítenek, így csaknem minden évszakban színesítik udvarunkat.

Célszerű a kertben lévő melléképületek anyaghasználatánál a főépületen felhasznált anyagok alkalmazása. A nyílászáró szerkezetek színezésével a pergolák, növényrácsok, gépkocsibeállók, favázas szerkezetek, kutak harmonizáljanak. Amennyiben fémvázas szerkezetű épületünk van, javasolt a növényvel való körbefuttatása. A hulladéktároló helyét az épülethomlokzat vonalában alakítsuk, melyet növényekkel takarjuk. Kertünkben helyezünk el kerti padot, ahonnan saját házunkban, környezetünkben gyönyörködhetünk. A helyi hagyományokhoz illeszkedve az előkertben a kiskertet keretező, alacsony fa léckerítés alkalmazása javasolt, mely illeszkedjen az utcai kerítéshez és családi házunkhoz.

Lehetőség szerint könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatot alkalmazzunk. A kevésbé használt részekben téglából is kialakíthatjuk a járófelületet. A szegélyek a járólappal harmonizálva készítsük el.

A kert különböző részeit magasabb növényfajokkal válasszuk el. Az előkertbe alacsony, legfeljebb 1,20 m magas lágyszárú növények, cserjék alkalmazása javasolt. Sövény kialakításnál az 1,50 m magasságot ne érje el, lehetőleg télen-nyáron levelekkel borító fajokat alkalmazzunk. Az előkertben alkalmazásuknál a színvilág és a forma szempontok figyelembevétele nélkül szinte bármilyen növény alkalmazható, kezdve a színes virágú évelőkön át az egynyári virágokon át. Ügyeljünk az egyidőben virágzó fajok színharmóniájára. A fák alkalmazása során a laza ág-állásúakat javasoljuk közepes növésű fajokkal. A sötét és tömör lombhullatókat csak mértékkel javasoljuk telepíteni.

Egy-egy növény kiválasztása nagymértékben befolyásolja a település, településrészek karakterét. Lehetőség szerint a helyi természeti adottságokhoz és hagyományokhoz, meglévő növényzethez illeszkedő fajokat válasszunk. Figyeljünk oda, hogy a telepített növényünk jól érzi-e magát a környezetében.

A településrész jellegzetes virágzó növényei: a bokorrózsa (*Rosa* sp.), orgona (*Syringa* sp., kardvirág (*Gladiolus*). A kertekben gyümölcsfák ültetendők (elsősorban dió, szilva, alma, körte). Mértékkel ültessünk tuját és egyéb tűlevelű örökzöldeket, mert az nem őshonos faj.

A kert és az épület harmóniája fontos. Ne takarja el a növényzet túlzottan az épületet. A kerti bútorok, építmények az épülettel azonos anyaghasználat és színezés mellett valósuljon meg.

UTCÁK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésnek elérése már fél siker. A közterületnek megfelelő fenntartása, a már nem használt közterületi elemek elbontása látványos előrelépést jelenthet. A különbözőfelületek határozott szétválasztása (pl. szegélykövek alkalmazásával) szintén jelentős javulást eredményezhet. A település utcái vezetik a tekintetet, felfűzik a települést alkotó elemeket, ezért harmonikus, egységes kialakításuk fontos. A településen áthaladók leginkább ezen útvonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket. Külön figyelmet kell fordítani az infrastruktúra hálózat elemeinek kiépítésére, nyomvonalvezetésre, felszíni és felszín alatti elemeinek utcaképbe illesztésére is. A településközpont utcái szélesek, harmonikus kialakításuk elkezdődött. Javasolt, hogy a járdák közelében alacsony, ill. közép-magas cserjék és fák változatossága – a hiányzó szakaszok enne megfelelő pótlása – alakítsa a járda és a közút közötti területet.

A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a vízáteresztésre, a javíthatóságra és az akadálymentességre egyaránt gondolnunk kell. A burkolat színében a visszafogott, semleges színeket válasszuk. Mindig apró burkolatrészletet kell tervezni, a kerítések lábazataihoz illeszkedéstől kezdve a zöldfelületek szegélyéig.

Az utak, járdák megfelelő vízvezetése alapvető a harmonikus településkép létrehozásához. Ugyanakkor a csapadék hasznosítása, megtartása nagyban megnöveli a szép környezet kialakítását és fenntartását. Az átépülő lakóterületi részekben az árkok fontos településképi elemek, de a településközpontban is jelen van, elsősorban a lakóépületek előtt. Pavilont elhelyezni csak a helyi építési szabályzat szerint lehetséges. Mivel erről a szabályzat nem rendelkezik, ezért ennek illeszkedési kérdéseit csak akkor tartalmazza majd a kézikönyv, ha ennek szükségességéről az építési szabályzat rendelkezik.

Az utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között, melyeket a településen élők maguk alakítják, gondozzák saját területüket. Egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy azok illeszkedjenek, egységet alkossanak a már meglévő előkertekkel és szomszédok utcakertjével. Kerüljük a szemmagasságban takaró növények alkalmazását, legfőképpen a kereszteződésekben, utóbbinál a gépkocsiban ülők szabad kilátását ne akadályozzuk növényekkel. Telepítsünk max. 50-80 cm magasságokig növényeket.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A településhez, településrészhez azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsolódva, szabadban élhetjük meg a helyi közösséghez való hovatartozásunkat, a közösségi szabadterek. Megjelenésük fokozottan fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését szakemberek végzik. A nem megfelelően kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet. Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokásait, számukat, a használni kívánt időszakot és jellegét. A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

A településközpont tereinél a sík területek tágasságainak érzése tapasztalható. A terek formálásában el kell kerülni a hegyesszögek alkalmazását, a befogadó és átölelő térformákat célszerű kialakítani.

Megfelelő mennyiségű teret szükséges biztosítani. A növények megválasztása során vegyük figyelembe térigényüket. A nyári hőség hatásainak enyhítéséről is gondoskodjunk. A növények árnyékot adnak, jó hő visszaverő helyek, esőbeállók, szökőkutak biztosítanak megfelelő minőségű és tereket.

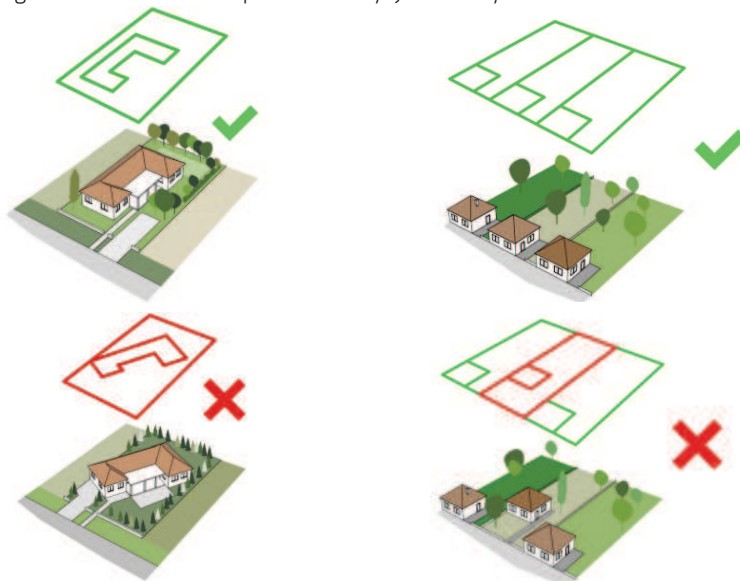

AJÁNLÁSOK: KERTVÁROSIAS LAKÓTERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

TELEPÍTÉS

A telepítés hasonló, csaknem azonos a településközponttal abban a vonatkozásban, hogy oldalhatáron állók, elhelyezkedésük az utcafronthoz viszonyítva zömében merőleges elhelyezkedésűek az épületeknek. Általában előkertes kialakításúak, de sok az előkert nélküli is, nem általános érvényű. A kötelezően előírt és kialakult előkert előírásoktól eltérni nem javasolt. A kialakult utcakép figyelembevételével helyezzük el épületeinket legyen az akár előkertes vagy előkert nélküli. A családi házak oldalhatáron állnak, az épület mögött kialakítható a kapcsolódást nyújtó növényzettel határolt védett kert.

A környező épületek beépítése mellett rendezett utcakép. Javasolt a telek utcafronti részével párhuzamos vagy merőleges kialakítás.

TEREPALAKÍTÁS

Jelen lakóterület terepviszonyai is alapvetően sík kialakításúak, a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást.

MAGASSÁG

Az épületek magassága csaknem azonos, nem találkozni kiugróan magas vagy alacsony épülettel. Találkozni földszintes, tetőtér beépítéses, kétszintes épületekkel is. Magas tetős és lapos tetős kialakítású családi házakkal. A már meglévő lakóházak figyelembevételével kell az új családi házakat elhelyezni, tehát hasonló magassággal kell kialakítani, mint a környezetében lévő többi ingatlant.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Az épületek tetőhajlásszöge zömében 30-45 fok körüliek.

A meglévő lakóépületek közé telepíteni kívánt családi házaknak hasonló hajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetében lévőké. Az utcaképbe a túl magas tetőhajlásszöggel rendelkező épületek nem illenek bele.

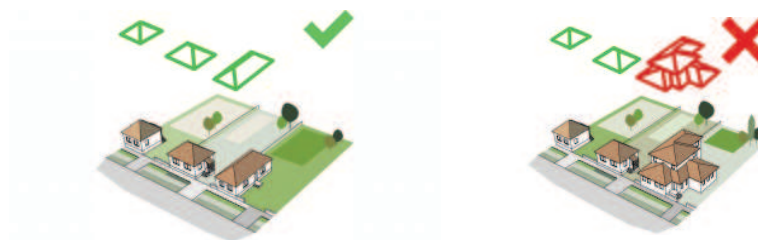

Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

A településrészben a családi házak tetőformája egyszerű nyereg vagy sátoztető.

Ha egy kialakult nyereg vagy sátor tetőjű házból álló utcaképbe új lakóház épül, akkor oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem nyeregtető vagy sátoztető formájú épület, mert ellenkező esetben az utcaképbe nem fog beleilleni.

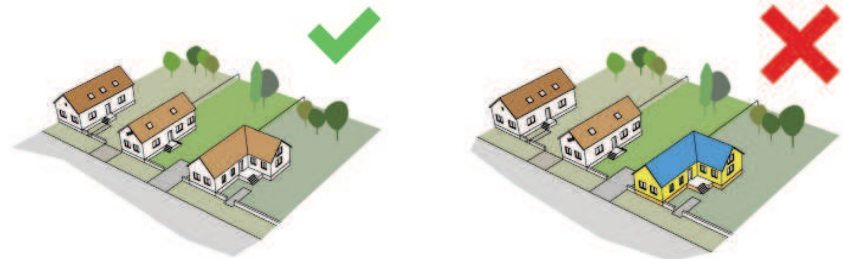

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

SZÍNEK

Visszafogott illeszkedés, hasonló színek jellemzik az épületeket, a színvilág nem túl változatos, hagyományostól eltérő színekkel készült épületekkel alig találkozni. Általánosságban felhasznált anyagok a vörös cserépfedés, világos színű homlokzatok, színes vagy szürke horganyzott acél bádogos szerkezetek, fehér műanyag vagy fa nyílászárók, illetve azok árnyékolókkal való ellátása.

Az új épületek építésénél a meglévőhöz hasonló színvilághoz illeszkedő színhasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatóak.

Épületeken elfogadott szokásos színek (alkalmazható)

Épületeken idegen színek (ne alkalmazzuk)

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszunk.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszti érdekességét, és utána inkább zavaróan hat a nyugodt, tiszta településképben. A jól megválasztott vakolatszín – mint például a ezen a többfunkciós épületen alkalmazott színhasználat és a földszinti rész téglaburkolata – nem csak a hangulatot, hanem az épület védelmét is szolgálja. A kiegészítő teraszok árnyékolnak és egyedi megjelenést biztosítanak az épületnek.

A múlt örökségét őrző épület egységességét a vörös cserép, a fehér vakolat, a pácolt barna faszerkezetek adják. Ezen anyagok használata a mai kortárs épületeken is javasolható az arányos illeszkedés betartásával.

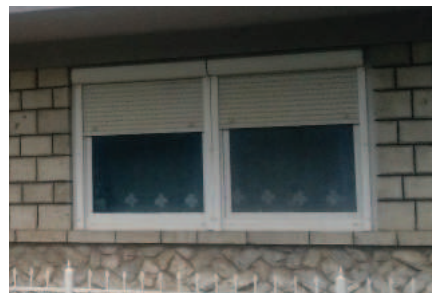

Funkcionális tekintetű is figyelembe véve illeszkedjen a környezetébe az épület kialakítása, anyaghasználata, építészeti megoldásai, a homlokzat tagolása és a színvilága.

AJTÓK, ABLAKOK

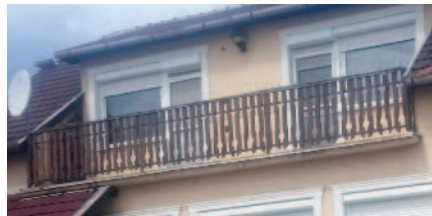
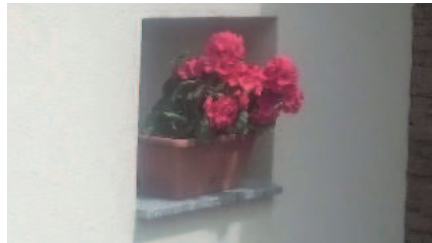
Jelentős megjelenési és hangulati befolyást jelent egy-egy nyílászáró kialakítása. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, hogy ezt milyen módon tesszük meg. A kertvárosias lakóterületen a hagyományos nyíláskialakítás jellemző, mely a homlokzat felé a kétszárnyú széles nyílászárókat jelenti.

Új ház építésénél célszerű a környék családi házait körbejárni, és azokból ihletet meríteni saját otthonunkhoz, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

RÉSZLETEK

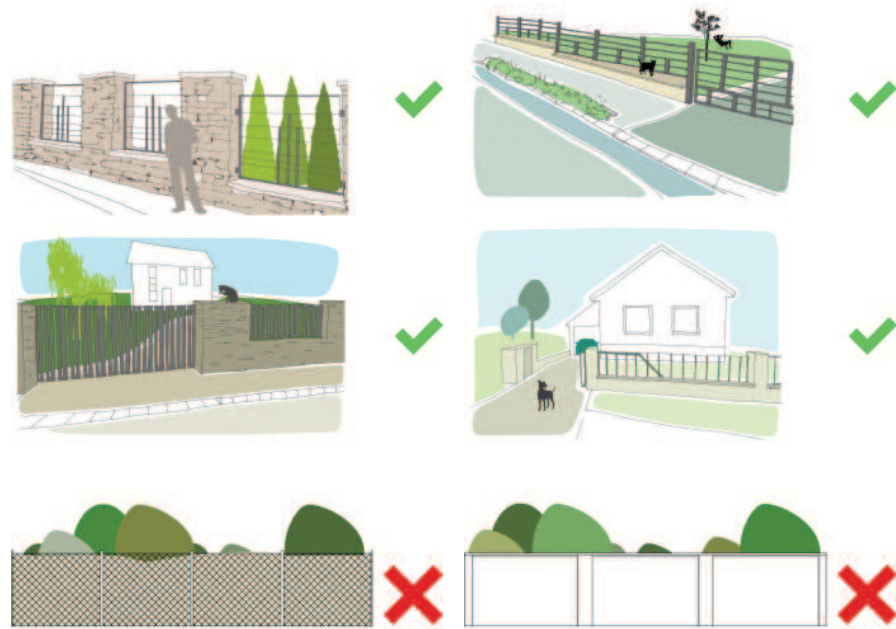
Házunk és kertünk találkozási pontjai folyton változó, gazdagodó élményt nyújtanak. Évről évre, évszokról évszakra más képet mutatnak. A növények az épületen egyrészt hangulatteremtő díszítőelemek, másrészt hatékony, természetes eszközei az energiatudatos életmódnak – árnyékolnak!

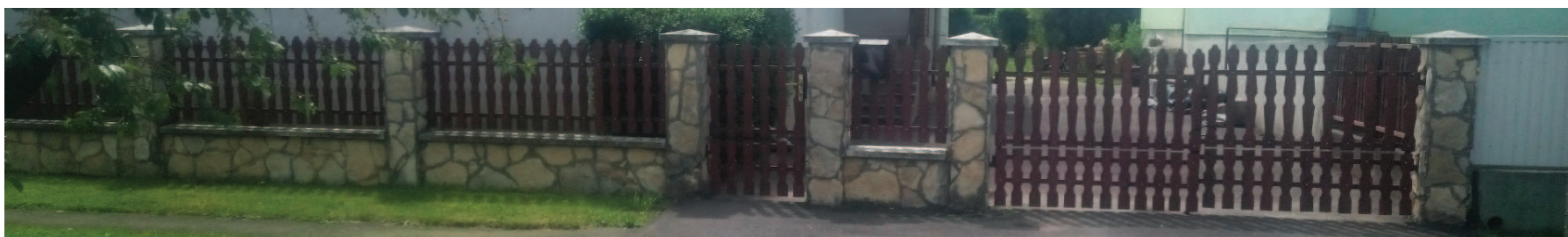
Az épület harmonikus kialakítását az egyes részei is befolyásolják. A homlokzaton lévő díszek, ornamentikák, hirdetőfelületek, egyéb műtárgyak illeszkedjenek a környezetébe.

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

A kertvárosias településrész jellegzetes kerítései vasvázás, csővázás, valamint csőmösztölt beton változatosságát ötvözik. Napjainkban is ezzel váltják fel a még meglevő hagyományos kerítésváltozatokat. Századunk első felében gyakori volt, de ma már alárendeltebb szerepe van a dróthálóból faoszlopokra feszített kerítéseknek. Ez az egyszerűség váltotta fel a különféle, kifejezetten gazdasági rendeltetésű (kerti, szőlőbeli, gyümölcsösbeli parcellák stb.) kerítéseket. Újabban a legkülönbözőbb anyagokból készült kerítések bizonyos fokú fényűzés, státusszimbólum jelleget öltöttek.

Vegyük figyelembe a kerítés megválasztásakor az épület színezését és anyaghasználatát. A kapu hangsúlyosabb lehet, de ne hivalkodó. Az áttört kerítés a kertet és a házat is hagyja látni. A tömör kerítés kerülendő.

KERTEK

Lehetőség szerint terveztessük meg kertünket szakemberrel. A kert tervezését az épülettervezéssel egy időben kezdjük meg, hogy az ideális megoldást megtalálhassuk. Ügyeljünk a túlszűfoaltság elkerülésére.

Lehetőségeinkhez mérten a garázst célszerű az épületben kialakítani, hogy több helyünk maradjon a kertnek, valamint új épület kialakítása ne terhelje a környezetünket. A kertben pergola kialakítható, melynek anyaga fa vagy favázás legyen.

Könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatot alkalmazzunk, ezzel a tócsák kialakulását megakadályozzuk. A kevésbé használt részeken alakítsuk ki járőfelületünket régi téglából. A szegélyeket azonos anyagból készöljenek.

Változatos magasságú sövényekkel válasszuk le az egyes kerthasználati tereket.

Nem javasolt az örökzöld növények alkalmazása, viszont az épület elé telepített lombhullatók télen beeresztik a napfényt, nyáron védenek a tűző naptól, míg a fenyők, tuják nem. Az előkertbe telepítsünk alacsony örökzöldekből kialakított sövények.

A környező táj elemeit, színeit, formáit iktassuk be saját előkertünkbe, utcaképünkbe, de a kortárs építészeti megoldású épületek környezetében a változatos színek és formák is alkalmazhatóak. A különleges növényeket csak mértékkel alkalmazzunk. Amennyiben keskeny előkertünk van a szűk térhez alkalmazkodva és a nyílászárók figyelembevételével válasszuk ki a telepítendő növények fajtáját. Hangsúlyozzák az épület függőleges vonalait a keskeny, oszlopos növények. Szükség esetén alkalmazzuk.

A növények fajtájának kiválasztásában a szabadság nagyobb, mint a településközpontban. Javasolt a környező táj és a korábbi tájhasználat növényeinek alkalmazása. Az inváziós növények alkalmazása nem megengedett, mivel ezek kordában tartása nehézségekbe ütközik. Javasolt növények a gyümölcsfák, a Hortenzia (*Hydrangea macrophylla*), az árnyliliom (*Hosta* sp.) és a puszpáng (*Buxus sempervirens*), valamint tömegesen vannak jelen az utcákon a Kardvirágok (*Gladiolus*).

A kert és az épület harmóniája fontos. Ne takarja el a növényzet túlzottan az épületet. A kerti bútorok, építmények az épülettel azonos anyaghasználat és színezés mellett valósuljon meg.

UTCÁK

Egy település, településképi javításához, karbantartásához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás. Egy megfelelő fenntartás látványos változást jelenthet, mint a nem használt közterületi elemek átalakítása, újrahasznosítása, esetlegesen szükségszerű elbontása.

Egy fasor jóval több, mint egy utca zöld térfala: a fasorok legtöbb esetben a települések fő zöld tömegét alkotják, összekötik a zöldterületeket, szakszerű utcafásor hálózat kialakításban kondicionálják és élhetővé teszik a lakosság mozgásterét. A fásítási terv készítése vagy fasor megújítás tervezése rendkívül sok szempontot sorra vevő tájépítészeti feladat. A fasorok a településépítészeti zöld hálózatai, melyek a tájépítész szakági tervezésben nélkülözhetetlen, a növényállomány kialakításában a településépítészeti terén. A növényzet a közterületek alapvető alkotója, élhetővé ezek parkosítás és utcafásítás révén válnak. Önmagában kevés a fajok botanikai ismerete, vagy a várostervezés épített és művi elemeihez kötődő szaktudás: utcafásítási terv készítés során mindezeket a tájépítész együttesen alkalmazza.

Az utcakép legmarkánsabb élő elemei a magasra növő fás növények. Több azonos faegyed sorba ültetése, azaz fasor esetén viráguk, levelük, termésük, lombszínük, ágszerkezetük, lombformájuk alapján az utcakép jellegzetes karakterének meghatározóivá válnak.

A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízáteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek javasoltak a burkolat kiválasztása során. A járőfelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illeszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

Javasolt több növény alkalmazása a közterületeken, tájépítész alkalmazása elengedhetetlen az utcák fásításához.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A kertvárosias lakóterületen található a település legnagyobb parkja, valamint a kálvária domb is a stációval.

A terek kialakításánál is elengedhetetlen a tájtervező alkalmazása. A parkok kialakítása során ne feledkezzünk el az utcabútorok alkalmazásáról, padokról, szemetesekről. Ezekből az igények felmérését követően megfelelő számút alkalmazunk. A növények kiválasztásánál a tájidegen növények alkalmazása nem javasolt. A fák és cserjék kiválasztása során az árnyékolást is vegyük figyelembe.

A közterek kialakítása során törekedjünk a az eredetiségre, ne másoljunk máshol megtalálható tereket. Egyediségre törekedjünk. Tegyük parkunkba, terünkre szobrokat, melyek mindig egyediséget nyújtanak egy-egy térnek. A folyamatos karbantartásról se feledkezzünk meg.

Megfelelő mennyiségű teret szükséges biztosítani. A növények megválasztása során vegyük figyelembe tégigényüket. A nyári hőség hatásainak enyhítéséről is gondoskodjunk. A növények árnyékot adnak, jó hő visszaverő helyek, esőbeállók, szökőkutak biztosítanak megfelelő minőségű és tereket.

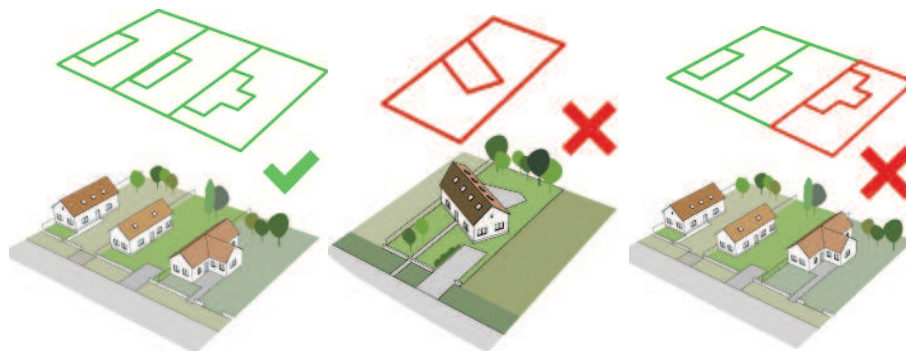
AJÁNLÁSOK: FALUSIAS LAKÓTERÜLET

TELEPÍTÉS

A lakóterületen a keskeny telkeken a házak oldalhatáron állnak, így megmarad egy nagyobb összefüggő udvar vagy kert a ház mellett, mely lehetőséget nyújt arra, hogy gépjárművel hátra lehessen jutni.

Az ide épülő lakóépület álljon oldalhatáron vagy attól legfeljebb 1 méterre az oldalsó telekhatárral párhuzamosan. Kerülendő a négyzetes alaprajzú épület kialakítása vagy az oldalsó telekhatárral nem párhuzamosan elhelyezett alaprajz.

Az épület utcai homlokzata ne legyen túl széles kialakítású, de amennyiben szélesebb kialakítású épületet szeretnénk, abban az esetben az utcai homlokzattól hátrébb célszerű húzott keresztirányú épületrész kialakítása. Ez meglévő épületek bővítésénél is alkalmazható. Vigyázzunk, hogy a keresztirányú bővítés ne legyen nagyobb a fő tömegnél.

A környező épületek beépítése mellett rendezett utcakép. Javasolt a telek utcafronti részével párhuzamos vagy merőleges kialakítás.

TEREPALAKÍTÁS

Jelen lakóterület terepviszonyai is alapvetően sík kialakításúak, a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást.

MAGASSÁG

Az új épületnek finom illeszkedéssel kell beállnia a meglévő épületekhez. A legtöbb épület földszintes kialakítású, van néhány kivétel melyeknek tetőtere is beépített. Meglévő épület bővítésénél valamint új épületek kialakításánál az utcavonalon álló épületszeknek igazodni kell a hagyományos ereszmagassághoz. (3-4 méter) és gerincmagassághoz (6-8 méter). Amennyiben tetőtér beépítésre kerül sor vagy kerül betervezésre, ebben az esetben az eresz- és gerincmagasság (0,5-1 méterrel magasabb) elfogadható. Nem elfogadható a meglévő épületek tetőtér beépítése, ha az a földszint fölé térfal építésével vagy új tető kialakításával, utcafronti homlokzat megemelésével jár.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A tető hajlásszöge a hagyományos 30° és 45° fok közzé essen. Sem a több, sem a kevesebb nem kívánatos. A fő tömeghez nem kapcsolódó épületszárnyak, mint például egy hátsó kert felé néző terasz esetén megengedett a 35°-nál alacsonyabb hajlásszögű tető is. A manzárdtető vagy a hozzá hasonló tört lejtésszögű tetők idegenek ebben a környezetben. Tornokok építése a tetőre vonatkozó tetőhajlásszög követelménye, valamint az egyszerű tetőidom miatt nem elfogadható.

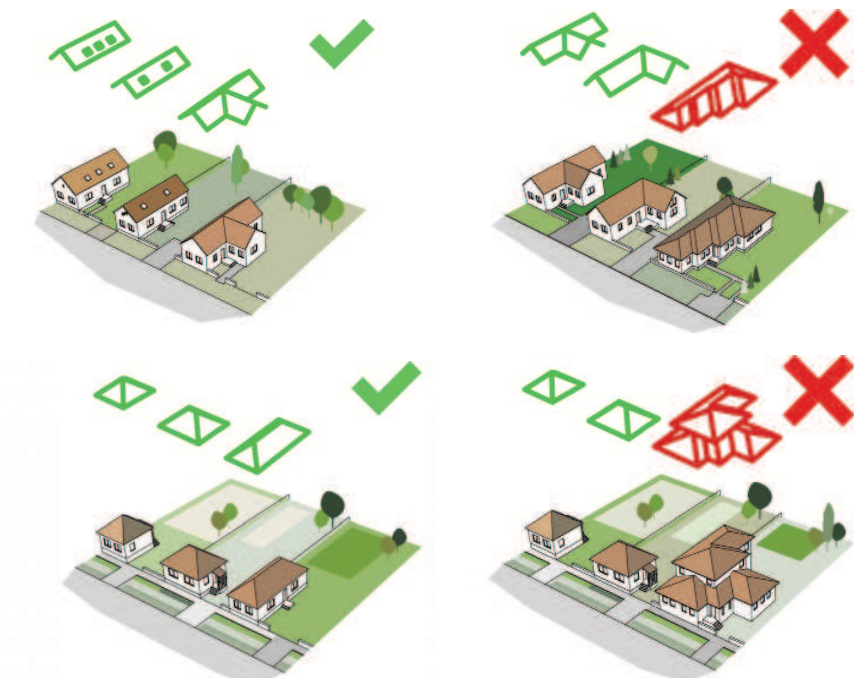

Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

A tetőforma ne legyen túlságosan tördelt, benne ne legyenek ugrások. A legegyszerűbb a nyeregtető alkalmazása, akár csonka konty kialakítással is. A nyeregtető (vagy csonka kontyolt nyeregtető) T vagy L alakú bővítése is megfelelő. Kerülendők azok a ragasztott épületrészek, melyeket külön szerkezetű tető fed.

Általában hagyományos ormfalas (csonkakonttyal vagy anélkül) homlokzatú házak sorakoznak az utcákban.

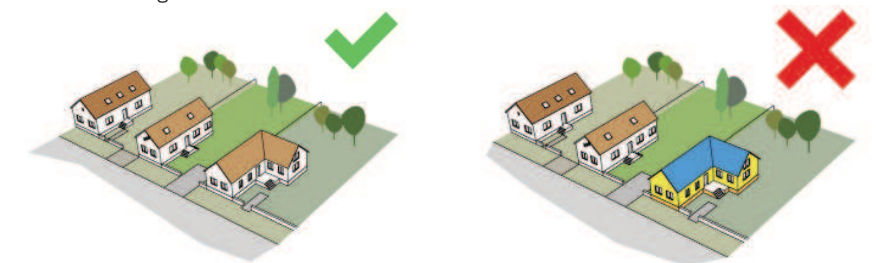

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

SZÍNEK

Csak úgy, mint a kertvárosias lakóterületen, itt is a visszafogott illeszkedés, hasonló színek jellemzik az épületeket, a színvilág nem túl változatos, hagyományostól eltérő színekkel készült épületekkel alig találkozni. Általánosságban felhasznált anyagok a vörös cserépfedés, világos színű homlokzatok, színes vagy szürke horganyzott acél bádogos szerkezetek, fehér műanyag vagy fa nyílászárók, illetve azok árnyékolókkal való ellátása.

Az új épületek építésénél a meglévőhöz hasonló színvilágához illeszkedő színhasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatóak.

Épületeken elfogadott szokásos színek (alkalmazható)

Épületeken idegen színek (ne alkalmazzuk)

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

TORNÁCOK

A tornác az a folyósószerű, fedett, félig nyitott tér, mely átmenetet képez a ház és kert között. Nyáron kiválóan árnyékol, télen viszont megfelelő tájolás mellett nem állja útját az alacsonyan sütő napsugaraknak. Véd az esőtől, hótól, forróságtól. A régi házak favázas vagy oszlopos tornácai szép, követendő példák lehetnek. Új épületeinken a szélesített, vagy terasz fedésként használt ilyen külső tér az épület legkellemesebb helyét, helyeit alkothatja.

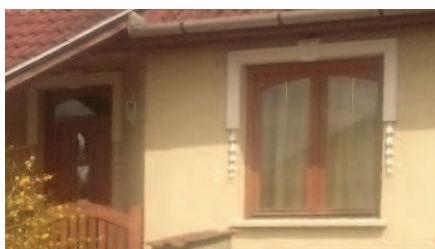

A tornác újraértelmezett modern stílusban akár a középületeken is megjelenhet. Fontos szerepe, hogy véd az időjárás viszontagságaitól. Akadálymentesítés esetén az épülethez feljutó rámpa is elhelyezhető benne.

AJTÓK, ABLAKOK

Új épületek építése esetén tetszőleges anyagú, de fa mintázatú, vagy fegyverzetű, víz-tiszta, vagy matt síküvegezésű, osztott ablakok beépítése javasolt. Az ablakok mérete kiosztása az arányos illeszkedés biztosítása mellett az épület funkciója határozza meg. A környezet másolását kerülni kell. Utcai homlokzaton érdemes spalettát vagy zsalugátert kialakítani, illetve redőnyszelekrény beépített, rejtett kivitelben a nyílászáróval megegyező színben. A nyílászárók javasolt színe világos, természetes fa szín vagy olíva zöld, vagy ezek szürkével tört árnyalata. Védett épületek esetén ettől el lehet térni. Lakóépületeken, a nyílászárók cserék esetén jó megoldás a közepén felnyíló ablak. Egyedi nyílászárók a fa dominanciájú homlokzaton biztosítja az épületen belüli – a homlokzaton megjelenő – arányos illeszkedést.

Lakóépületeken a közepén felnyíló ablak a javasolt megoldás. A köz, ill. szolgáltató épületeken portál jelleg is dominálhat. A színezés illeszkedjen az épület színvilágához. A redőnyszelekrény rejtett kialakítású megoldással a homlokzat egységét nem bontja meg.

RÉSZLETEK

Házunk és kertünk találkozási pontjai folyton változó, gazdagodó élményt nyújtanak. Évről évre, évszokról évszakra más képet mutatnak. A növények az épületen egyrészt hangulatteremtő díszítőelemek, másrészt hatékony, természetes eszközei az energiatudatos életmódnak – árnyékolnak!

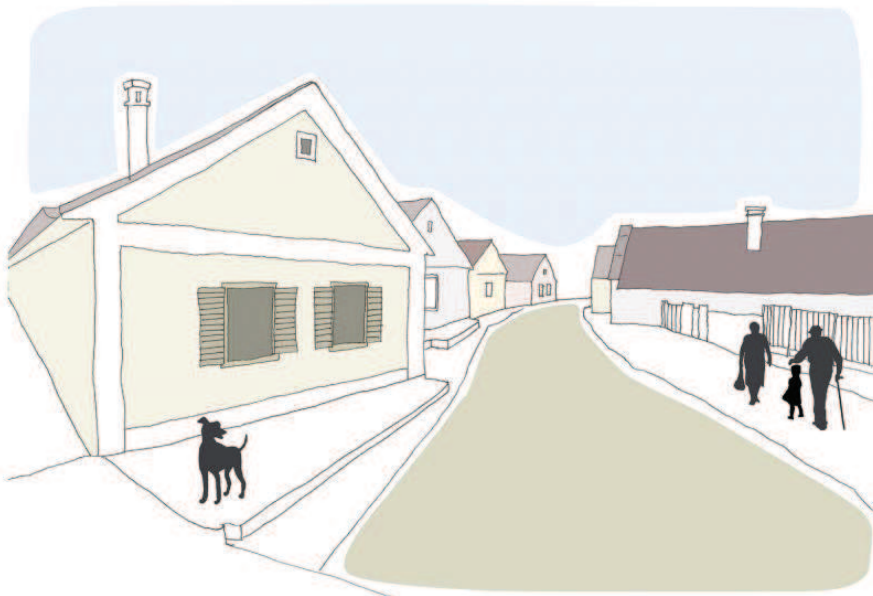
Az épület harmonikus kialakítását az egyes részei is befolyásolják. A homlokzaton lévő díszek, ornamentikák, hirdetőfelületek, egyéb műtárgyak illeszkedjenek a környezetébe.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Javasolt utcafronti kialakítás a kis szélességű oromfalas homlokzat. Az oromfal nem emelkedik a tető felé, a tető nyúlik ki fölötte és védi a falat. Az orom csonkakontyolása elfogadható. Amennyiben több oromfal is található vagy készül egy épületnél, akkor azok egységesen legyenek kialakítva. Az utcafronti homlokzat tagolását a lábazat, a földém szintjét jelölő párkány, az ablakok vagy az ormot keretező vakolatkeretek adják. A hagyományos utcai oromfalas homlokzatokon még megjelenik a tornác végénél az íves záródású bejárat nyílása, vagy egy szobaablakkal azonos kialakítású ablak.

A meglévő régi, hagyományt őrző épületeknél fontos, hogy azok homlokzati elemeinek felújítása során az eredeti állapotra törekedjünk.

Az épületek vakoltak. Felújítás vagy új építés esetén a vakolt felületeknek kell a meghatározónak lenniük. A vakolt homlokzatú épületeknél a színek világosak és telítetlenek legyenek. Javasolt a sárgás, barnás, vöröses, szürkés színek tört fehérbe hajlása. Enyhe színbeli eltéréseket alkalmazhatunk a síkbeli kiemelkedések során. Síkban tartott vakolt felületen nem elfogadható az eltérő színekkel való osztás. A vakolat felülete sima legyen, mely kis szemcsenagyságú anyagból készüljön. A durva és erős vakolattextúrák alkalmazása nem ajánlott. Egyéb anyagok alkalmazása a homlokzaton a homlokzat vagy a tömeg tagolásaként jelenjenek meg. A lábazat legtöbbször terméskőből készült, de jó megoldás a zsalukőből vagy talpgerendából készült lábazatok alkalmazása, melyeket vakolni szükséges. A lábazat mindenképpen vakolt vagy hasított kő burkolatú legyen, melynek a téglá bármely természetes színe megfelelő leszámítva a fehér mészhomok tégliát.

A fa szerkezetek szép részletei lehetnek az épületnek, homlokzatnak. A tetőszerkezetek látszó szerkezeti általában festett barna vagy zöld színűek. A rikító színezésű kék, sárga, piros nem elfogadható.

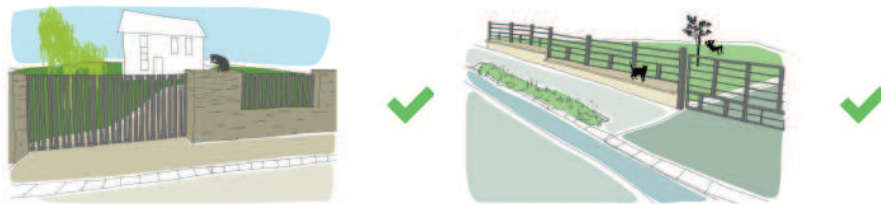
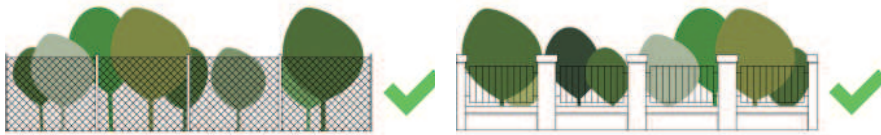
Az épülettömeg tagolásával az alárendelt és a fő épülettömeget kiegészítő épületszerkezetek eltérő homlokzati burkolatot kaphatnak. pl.: kő vagy fa burkolatot. A beton, üveg (a nyílászárókon kívül) és fém szerkezetek kerülendők az utcai homlokzaton, a hátsó homlokzatokon is csak kiegészítő termékként jelenjenek meg, kis mennyiségben alkalmazzuk őket.

A tetők kerámia általában cserepekkel fedettek. Meglévő épület bővítése és új épület esetében is kerámia tetőcserép fedést alkalmazzunk, melynek színe a kerámia természetes színe legyen. Élénk színű színezett cserepek nem alkalmazhatóak. A cserép textúrája is fontos a tetőszövet szempontjából. Fémlemezfedések kizárólag kiegészítő épületrészekben alkalmazható természetes szürke színben. A táblás fémlemez fedés alkalmazása nem elfogadható.

Funkcionális tekintetű is figyelembe véve illeszkedjen a környezetébe az épület kialakítása, anyaghasználat, építészeti megoldásai, a homlokzat tagolása és a színvilága.

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

Házaink kiegészítő elemei a kerítések, lámpák, postaládák, korlátok, melyek alakítják a végső képet, hangulatot. Ha kellően odafigyelünk, kellően igényesen választunk ki és valósítunk meg, akkor jön létre a megfelelő összkép a lakóépületünkkel. Ezek a részek sűrűbben cserélt elemek, akár már egy új festék, új színhasználat során tudunk változtatni rajta.

Vegyük figyelembe a kerítés megválasztásakor az épület színezését és anyaghasználatát. A kapu hangsúlyosabb lehet, de ne hivalkodó. Az áttört kerítés a kertet és a házat is hagyja látni. A tömör kerítés kerürendő.

KERTEK

A kert az épített környezet része. Ha harmonikusan van kialakítva, egységet alkot, szépségével kapcsolódik a lakóépülettel, akkor élhetővé tesszük saját környezetünket, ezzel közvetlen életterünk a szabadterre kiterjesztet közege illeszkedő lesz nemcsak a településképi szépségének növelésére, de saját komfortérzetünknek is jót tesz. Elsődleges szempont, hogy a kertünk kialakítása az épület stílusához amennyire csak lehetséges illeszkedjen, alkalmazzunk kertépítészeti megoldásokat.

A kertben pergola kialakítható, melynek anyaga fa vagy favázis legyen.

Könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatot alkalmazzunk, ezzel a tócsák kialakulását megakadályozzuk. A kevésbé használt részeket alakítsuk ki járőfelületünket régi téglából. A szegélyeket azonos anyagból készíljünk.

Nem javasolt az örökzöld növények alkalmazása, viszont az épület elé telepített lombhullatók télen beeresztik a napfényt, nyáron védenek a tűző naptól, míg a fenyők, tuják nem. Az előkertbe telepítsünk alacsony örökzöldekből kialakított sövények.

A környező táj elemeit, színeit, formáit iktassuk be saját előkertünkbe, utcaképpünkbe, de a kortárs építészeti megoldású épületek környezetében a változatos színek és formák is alkalmazhatók.

A különleges növényeket csak mértékkel alkalmazzunk. Amennyiben van előkertünk hozzá alkalmazkodva és a nyílászárók figyelembevételével válasszuk ki a telepítendő növények fajtáját. Hangsúlyozzák az épület függőleges vonalait a keskeny, oszlopos növények. Szükség esetén alkalmazzuk.

A növények fajtájának kiválasztásában a szabadság nagyobb, mint a településközpontban. Javasolt a környező táj és a korábbi tájhasználat növényeinek alkalmazása.

Az inváziós növények alkalmazása nem megengedett. Javasolt növények a gyümölcsfák, a Hortenzia (*Hydrangea macrophylla*), az árnyliliom (*Hosta* sp.) és a puszpáng (*Buxus sempervirens*), a Kardvirágok (*Gladiolus*).

A kert és az épület harmóniája fontos. Ne takarja el a növényzet túlzottan az épületet. A kerti bútorok, építmények az épülettel azonos anyaghasználat és színezés mellett valósuljon meg.

UTCÁK

Az utcakép legmarkánsabb élő elemei a magasra növő fás növények. Több azonos faegyed sorba ültetése, azaz fasor esetén viráguk, levelük, termésük, lombszínük, ágszerkezetük, lombformájuk alapján az utcakép jellegzetes karakterének meghatározóivá válnak.

A járófelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízáteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek javasoltak a burkolat kiválasztása során. A járófelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illeszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

A falusias lakóterület utcáira vonatkozó előírások azonosak a kertvárosias lakóterületen leírtakkal.

Javasolt több növény alkalmazása a közterületeken, tájépítész alkalmazása elengedhetetlen az utcák fásításához.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A falusias lakóterületen található a település köztemetője. A település múltjának megismerésében fontos szerepe van. Több család sírboltja is megtalálható, melyek közül kiemelendő a Sum család terméskőből épült temetkezési helye.

A temetőben több szakrális érték is van, valamint ha a Tisza irányába indulunk el gyalogosan, akkor közvetlenül a régi nem használt kegyeleti parkban találjuk magunkat.

A közterek csak kisebb utak kereszteződésénél jöttek létre minikert formájában. Ahol általában lágy szárú növények kaptak helyet. Ezeken a helyeken ne alkalmazzunk bokrokat, cserjéket, mivel az autózvezetést gátolná. Fákat se ültessünk. Alakítsunk ki színpompás virágkavalkádokat a jövőben is, mint ahogy azok most is láthatóak.

Megfelelő mennyiségű teret szükséges biztosítani. A növények megválasztása során vegyük figyelembe tégigényüket. A nyári hőség hatásainak enyhítéséről is gondoskodjunk. A növények árnyékot adnak, jó hő visszaverő helyek, esőbeállók, szökőkutak biztosítanak megfelelő minőségű és tereket.

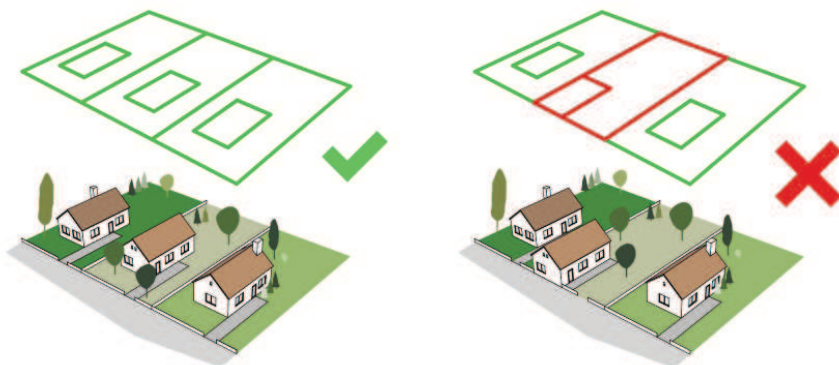
AJÁNLÁSOK: ÜDÜLŐTERÜLET

TELEPÍTÉS

Az üdülőterületen a telkeken a házak szabadon állnak és általában a kert hátuljában kaptak helyet.

A telepítés szabadonálló, nagy előkertes, utcafronttal merőleges hajlásszögű tetővel jellemezhető. A területen csak pihenésre, üdülésre készült épületek találhatóak. A kialakult utcakép figyelembevételével helyezzük el épületünket.

Ezen településrészén állandó lakosság nem található, itt döntő többségben nyaralók és kempingek találhatóak.

Ajánlott a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

TEREPALAKÍTÁS

Az ingatlanok beépítésénél a terep nem befolyásoló tényező, sík terület, a legnagyobb veszélyt a Tisza áradása okozza, ezért cölöpházakat készítsünk.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében. Földszinten ne alkalmazzunk helyiségeket, épületünk cölöpökön álljon, hiszen az üdülőterület árvíz veszélyes területen fekszik.

MAGASSÁG

A nyaralók magassága csaknem azonos. Az ingatlanok általában több szintesek és cölöpökön állnak, mivel a terület, ahol fekszenek a Tisza ártere.

A meglévő nyaralók figyelembevételével kell az új épületet elhelyezni, tehát hasonló magassággal kell kialakítani, mint a környezetében lévő többi ingatlant.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A meglévő üdülőépületek közé telepíteni kívánt épületnek hasonló hajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetében lévőké. A településrész utcaképébe a túl alacsony vagy a túl magas hajlásszöggel rendelkező épületek illenek bele.

Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

A településrészen a tetőforma nyeregtetős vagy lapostetős. Új épület tervezésekor ne alkalmazzunk sätortetős vagy összetett tetőformát.

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

SZÍNEK

A visszafogott illeszkedés, hasonló színek jellemzik az épületeket, a színvilág nem túl változatos, hagyományostól eltérő színekkel készült épületekkel alig találkozni. A környezetbe illeszkedő színhasználat jellemző, hiszen a terület csaknem erdő. A barna és a szürke színhasználat mellett a bordó és sötét színek is alkalmazhatók.

Az új épületek építésénél a meglévőhöz hasonlító színvilágához illeszkedő színhasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatóak.

A rikító fehér szín nem javasolt.

Épületeken elfogadott szokásos színek (alkalmazható)

Épületeken idegen színek (ne alkalmazzuk)

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos sötét színeket válasszuk.

TORNÁCOK

Tornác ezen településrészen nem jellemző.

AJTÓK, ABLAKOK

A hagyományos nyíláskialakítás a domináns, mely a homlokzat felé a kétszárnyú széles nyílászárókat jelenti.

Nyaraló építésénél célszerű a környéket körbejárni, és azokból ihletet meríteni, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Használat során ügyelni kell a végső összkép harmóniájára mind a lakóépület, és mind a környezet vonatkozásában. A túldíszített illetve túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, ezután a tiszta, nyugodt településrészre zavaróan fog hatni. Egy jól megválasztott burkolat nem csak esztétikus, de az épületet is óvja a külső hatásoktól.

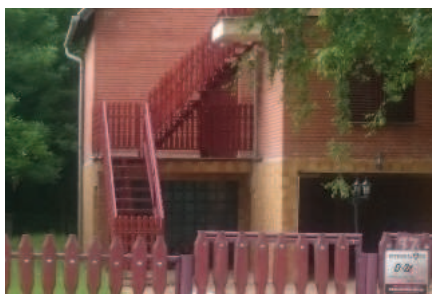
Funkcionális tekintetű is figyelembe véve illeszkedjen a környezetébe az épület kialakítása, anyaghasználata, építészeti megoldásai, a homlokzat tagolása és a színvilága.

RÉSZLETEK

Az egyszerű részletek gazdagítják a homlokzatot. A fa és téglá burkolatai megmozgatják a tömeget. Az organikus stílusú épületeknél a fa elemek alkalmazása dominál.

Az üdülőépület huzamos tartózkodás céljára szolgáló helyiségek eléréséhez az utcafront irányában találhatóak általában a lapcsőszerkezetek, melyek egyedi módon jöttek létre, két egyformát nehéz találni belőlük.

Az épület harmonikus kialakítását az egyes részei is befolyásolják. A homlokzaton lévő díszek, ornamentikák, hirdetőfelületek, egyéb műtárgyak illeszkedjenek a környezetébe.

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

Ha kellően odafigyelünk, kellően igényesen választunk ki és valósítunk meg, akkor jön létre a megfelelő összkép. Az üdülőterületen ugyan elvannak egymástól kerítve az ingatlanok, de kialakításukban az igényesség nem jellemző. Új kerítés készítésénél a legalapvetőbb drótkerítés is megfelelően készíthető. A falazott és fa kerítések nem javasoltak, hiszen azt a Tisza bármikor elöntheti, így tartóssága rövid életű lehet és folyamatos karbantartást igényelnek.

Vegyük figyelembe a kerítés megválasztásakor az épület színezését és anyaghasználatát. A kapu hangsúlyosabb lehet, de ne hivalkodó. Az áttört kerítés a kertet és a házat is hagyja látni. A tömör kerítés egyáltalán nem javasolt a Tisza közelsége miatt.

KERTEK

A falusias lakóterületen leírtak itt is érvényesek, viszont lazább megkötésekkel. A kertet az átutazók nem is nagyon nézik, hiszen távol esik a főúttól, és a sűrű növényzettől látni sem lehet. Itt nincsenek vetemények, nincsenek gyümölcsös fák. A tulajdonosok nem itt laknak, csak a nyári és téli szezonban látogatnak el. .

UTCÁK, KÖZKERTEK, KÖZPARKOK

Általában kavicsal szórt vagy földutak, melyeknek a szélessége két gépjármű egymással szemben való haladására szinte alkalmatlan.

Az üdülőterületen nem található játszótér, viszont a strand és környéke kellemes kikapcsolódást nyújt az ide látogatók részére.

AJÁNLÁSOK GAZDASÁGI ÉS IPARI TERÜLET

Ipari, gazdasági tevékenységet lakóterületen csak kivételes esetben, alapvetően a lakosság alapfokú ellátása céljából végezzünk.

A tevékenység fajtája a szomszédok zavarását ne okozza, a lakóterületi együttélés normáinak betartására legyen alkalmas. Nem alkalmas lakókörnyezeti integrálásra a zajos, bűzös, jelentős ügyfélforgalommal járó stb. problémás tevékenység, ezek megvalósítására erre a célra a közigazgatási területen kijelölt egyéb övezeteiben van lehetőség. Ipari, gazdasági tevékenység céljára a település mezőgazdaságiag kevésbé értékes, alacsony termőképességű területeit kell igénybe venni, illetve meg kell vizsgálni a település barna-, illetve rozsdá övezeteinek hasznosíthatóságát. Tapasztalt tervezőt vegyünk igénybe az elképzelésünk megvalósítására, aki a gazdasági létesítmények, ipari területek vonatkozásában megfelelő referenciával rendelkezik.

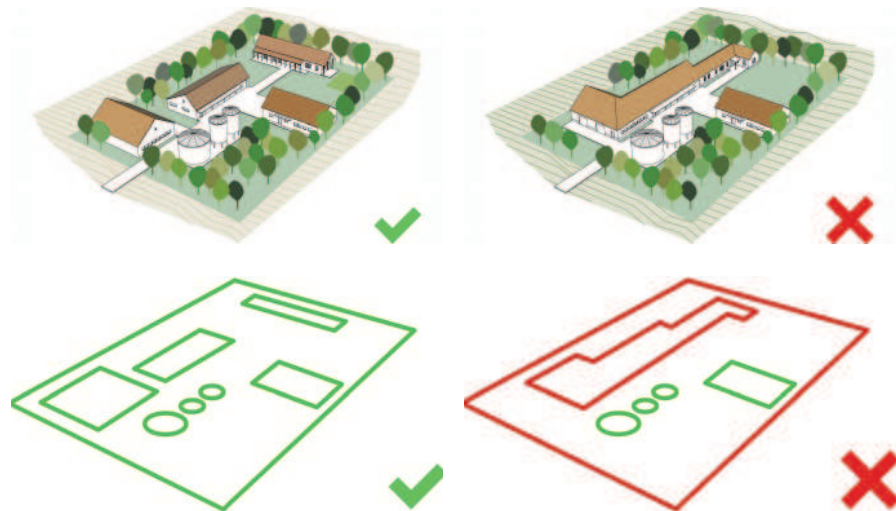

Az új gazdasági épület igazodjon volumene és kiterjedése vonatkozásában a környezetéhez. Fontos az illeszkedés vagy arányos illeszkedés.

Az ipari, gazdasági épületek többnyire a technológia, a racionalitás, a gazdaságosság által meghatározottak, azonban ezek a létesítmények is formálhatók, gazdagíthatók. Az előbbieket érvényesek a tömegformálásra, a lapos-, vagy magastető kiválasztására, homlokzati anyaghasználatra, a színekre stb.

A telephelyek kialakításánál fordítsunk figyelmet a főépület utcafronti homlokzatának egyszerű építészeti gazdaságára. Kiemelt figyelmet kap az utcafronti kerítés, a porta, valamint a személy- és ipari kapuk, nem utolsósorban a reklámfelületek, feliratok elhelyezkedése és kialakítása.

A fogadó övezet kialakításánál az igényes térburkolat, zöldfelület, reklámok szebbé teszi telephelyünket.

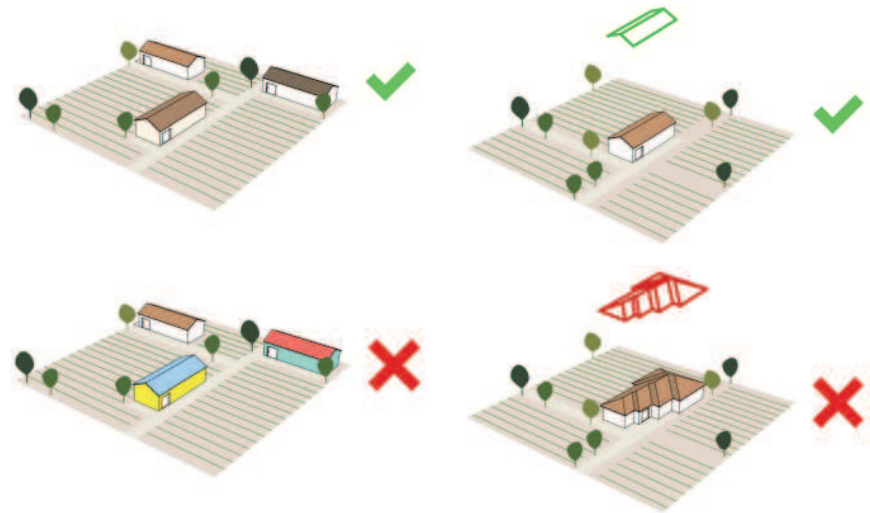

A fogadó övezet kialakításánál az igényes térburkolat, zöldfelület, reklámok szebbé teszi telephelyünket.

Az irodai funkcióval ellátott épületrészekkel kapcsolatosan a fizikai dolgozókat kiszolgáló helyiségek esetében az épületek igényesebb kialakítására törekedjünk. A szociális épületrész teljesen takarhatja az egyszerűbb karakterű épületszárnyat.

Az ipari, gazdasági épületeknél, létesítményeknél is fontos a zöldfelületek, fasorok, árnyékolók stb. alkalmazása.

A felsoroltak alkalmazása a meglévő nem különösebben esztétikus telephelyek esetében is alkalmazható a telephely arculatának gazdagítására, javítására, néhány esetben az épület, épületrész takarására.

Rakamaz település gazdasági területein és tanyáin elsősorban nyeregtetős tetőforma alkalmazása a jó megoldás, mely a funkcióhoz igazítottan nyeregtetős (oldal) szárnyakat is tartalmazhat. A tornácosan kialakított épülettel a hagyomány is tovább vihető. A túlságosan tördelt vagy manzárdtetős tetőforma azonban nem illeszkedik a tájképbe.

A külterületeken, a telken található gazdasági, szociális és lakóépületek összevonása nem javasolható, ha azt a technológia nem indokolja. Pavilonos elrendezés javasolt. A major, a tanyalakó funkciójú épületei a hagyomány szerinti formákat, színvilágot követve illeszkedik a külterületi tájba. A külterületeken kiemelkedően fontos a szélvédelem, ezért a külterületi épületeket védendő sok fa telepítése szükséges, a kevés fa nem tudja ezt a szerepet betölteni.

AJÁNLÁSOK: BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Tanyák, majorok építésénél biztosítani kell a tájba illesztést megfelelő, lehetőleg pavilonos (nem tömbösített) telepítési koncepcióval, természetes tájba illő anyaghasználat, egyszerű építészeti tömegformálással, magastetős kialakítással, a területen jellemző természetes anyagú fedési móddal.

Kerítések szükségessége esetén természetes, lehetőleg faanyagú megoldások a kedvezőek, fonott vagy egyéb természetes anyagú, illetve fa betétmezőkkel.

Meg kell ismerni és be kell tartani a védett területekre vonatkozó kezelési tervét, területi ajánlásait.

Valamennyi alkalmazott eszközzel törekedni kell a tájkarakter megőrzésére, a növény-, és állatvilág indokolt védelmére, zavarásának, megváltoztatásának elkerülésére.

Rakamaz település jelentős nagyságú külterületi termőföldjei hagyományosan szántóterületként, gyümölcsösként hasznosítottak. Erre vonatkozóan a következő ajánlások érvényesek:

- A talaj, mint a növényzet egyik alapvető élettere, a legfontosabb természeti erőforrások közé tartozik, melynek védelme különösen fontos Magyarországon, mivel az ország területének kb. 50%-án szántóföldi művelés folyik. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken az intenzív talajművelés igen súlyos talajerózióhoz, talajtömörödéshez, a biodiverzitás csökkenéséhez, valamint a bemosódott növényvédő szerek által a felszíni, felszín alatti vizek szennyeződéséhez vezethet.

- Olyan talajkímélő művelési módokat kell alkalmazni, amelyek a talaj erózió és defláció elleni védelmét, a talajszerkezet és -nedvesség megőrzését, a talaj szervesanyag tartalmának növelését, a talajélet védelmét célozzák meg. A talajerózió és a különböző művelési rendszerek összefüggéseit vizsgáló kutatási eredmények alapján elmondható, hogy a kímélő művelés világszerte hozzájárult a talajerózió csökkenéséhez.

- A természetközeli élőhelyek szomszédságában a természetvédelmi érdeket szem előtt tartó hagyományos művelési módok, gazdálkodási formák részesítenedők előnyben. A mezőgazdasági szennyező források mennyiségét csökkentve hozzájárulhatunk a természetközeli élőhelyek megővéséhez.

- A helyi tájhasználatra jellemző művelési ágak megtartására és fejlesztésére, a hagyományos tájszerkezet megőrzésére, illetve visszaállítására kell törekedni.

Általánosságban elmondható, hogy a természeti állapot megőrzésére, illetve javítására kell törekedni.

Ösztönözni kell a hagyományos növényi kultúrák termesztését, valamint a biogazdálkodás megteremtését.

A település külterületén, valamint a belterület határán a deflációra hajlamos homoktalajok megkötésére védőfásítás telepítése javasolt őshonos fajok alkalmazásával, melyek jól bírják a szélsőséges időjárási viszonyokat (nyár, nyírfafajok, fűz félék, kocsányos tölgyek). A defláció és az erózió okozta káros hatások mérsékléséhez, megszüntetéséhez elsődleges a parlagon hagyott, kopár területek felszámolása és a művelésbe való bevonásuk.

Az idegenhonos invazív növényfajok, mint pl. a selyemkóró, aranyvessző fajok, bálványfa kiszorítják a természetes vegetáció elemeit, veszélyeztetik az őshonos fajok fennmaradását, ezért terjedésüket minél előbb meg kell állítani, állományait vissza kell szorítani a rendelkezésre álló eszközökkel (kaszálás, vegyszeres kezelés stb.).

Az állattartó telepek létesítése, korszerűsítése mellett, támogatandó a felhagyott állattartó telepek felújítása és üzembe helyezése.

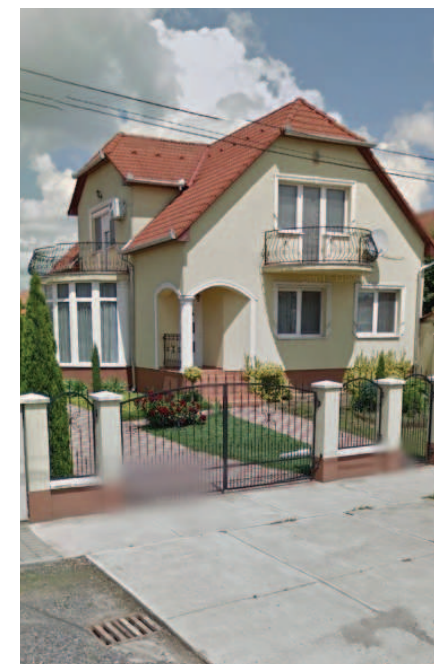

JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

Egyszerű, megmozgatott épülettömegek és ennek köszönhetően változatos tetőidomok jellemzik a jó épületeket. A részletképzések kevésbé lényegesek, ugyanakkor az utcafronti kerítés igényes, alapvetően áttört megjelenésű, kovácsoltvas betémezőkkel, szép megjelenést tud biztosítani. A homlokzati színezés meleg tónusú földszín, mely jellegében az épület lábazatán is visszaköszön igényes példa lehet. Egy jó példát mutató épület a téglavörös tetőcserépnek köszönhetően mediterrán hangulatot eredményez, melyek alkalmazása egy jó épület követelményeinek szempontja.

Az üdülőterületen található nyaralók szinte mindegyike gondozott, rendezett épület szépen kidolgozott részletekkel.

A megújult Városháza épület a középületek körében követendő példa lehet homlokzati kialakításával, tömegével, tetőformájával és héjazatával. Az épület előtti „parkocsk” nemcsak a helybélieknek szemet-gyönyörködtető, de a főút vonal vezetése miatt az átutazók is megcsodálhatják.

Ahhoz, hogy tudjuk kik vagyunk és hova tartunk az életünkben, elengedhetetlen a múltunk ismerete és hagyományaink tisztelete, ápolása. Ezt a gondolatot az élet minden területén alkalmazhatjuk, így az építészetben is.

Lehetőségeinkhez képest törekedjünk arra, hogy a hagyományos építészeti elemeket, motívumokat megőrizzük, és tovább örökítsük az elkövetkezendő nemzedék számára.

A hagyományőrzés tekintetében kiemelhetjük ezt a felújított régi épületet, mely a környékre jellemző építészeti stílusjegyekkel rendelkezik: klasszikus, hámosztatú, homlokzati vakolatdísszel rendelkező gádoros parasztház.

A jól kitalált egyszerű, de igényesen, szépen kivitelezett részletek gazdagítják épületeinket.

Egy-egy jól megválasztott anyag vagy burkolat ötletes felhasználása, egy ereszt, vagy tetőcsatlakozás, párkány részlet jó minőségben elkészítve díszítőelemként is felfogható.

Az apró részletek határozzák meg egy épület végső karakterét, ezért figyeljünk oda a kivitelezés során mit és hogyan akarunk megmutatni egyedi elképzelésinkből a világ számára.

Javaslatok:

- Tetősíkban tökéletesen illeszkedő napelemek, színben, felületben is a lehető legkevésbé feltűnő megoldás.
- Jó megoldás lehet, a főépület megjelenést eredeti, tiszta mivoltában meghagyva, a napelemek az épület mögötti melléképületen kerüljenek elhelyezésre.
- A parabola antenna a lehető legeldugottabb helyen kerüljön elhelyezésre, például a kémény mögött kevésbé látható.
- A kémények épp úgy az épülethez tartoznak, mint a többi szerkezet, ne feledkezzünk hát el annak megtervezéséről! Figyeljük meg a környék kéményépítési hagyományait, ne használjunk tájidegen elemeket.
- A klíma kültéri egységet rejtett kialakítással, vagy a főépület mögött javasoljuk elhelyezni.
- Az épületek felújítása során komplex felújításra törekedjünk, tehát a homlokzat burkolással egy időben javasolt a nyílászáró csere és a tetőhéjzat cseréje is.

KITEKINTÉS – NÉHÁNY JÓ PÉLDA HELYBEN ALKALMAZHATÓ SAJÁTOS ÉPÜLETRE, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETRE

Jelen munkarészben olyan épületekre, épületrészekre láthatunk jó példákat, melyek a település jövőképeének kialakítása során lehetnek meghatározóak. A településen bizonyos részein van lehetőség a mai kortárs, modern építészeti elemeivel felruházott lakóépületek elhelyezésére.

Fontos azonban, hogy új házunk tervezésekor vegyük figyelembe környezetünket. Figyeljünk a telkünket körvevő lakóépületek magasságra, tetőformájára, telepítésére. Azonos magasság, formavilág megtartása mellett alkalmazhatunk olyan modern épületmegoldásokat, melyek modern külsővel ruházzák fel épületünket.

Jelen épületeken alkalmazott homlokzati anyagok, a kert felé néző hátsóterasz és az egyedi homlokzatkialakítás jó példaként szolgálhat a modern, letisztult építészetet kedvelők számára.

Napjainkban sok szó és politikai nyilatkozat hangzik el a falu, a vidék gazdasági, társadalmi felemelésének szükségességéről. Szándék és ígéretek vannak a gazdasági támogatásra, a biztonságos élet megteremtésére, a hagyományok megbecsülésére. A falu problémái e területeken égetően sürgős beavatkozásokat követelnek. Így remény van arra – ha ez a remény egyelőre nélküli is a megvalósítás biztosítékait – de remény van arra, hogy a falu visszanyeri évezredek küldetését, ami a föld megtartása és megművelése; a falu visszaveszi nemzetmegtartó képességét, ami az ország számára népesedési és szellemi aranytartalék; és a falu újrateremti hagyományait, ami egészséges közösségeket jelent a hit, az önrzet és az összetartozás érzésének újraépítésével. Ha a reményt valami isteni lélekerősítéssel határozott céllá lehet erősíteni, akkor a fejlődés a vidék természetes gazdálkodásának újraépítésével kezdődik. Majd a sorvadó falvak újranevesítésével folytatódik, s nem utolsó sorban a közösségek, a falukosság szellemi, szakrális, kulturális egyesítésével válhat teljessé.

Javasoljuk a felújítások terén a helyi elit irányításával az épületek pusztta karbantartása egy olyan szociális program lehetne, amely néhol már elindult (például Terény erre ragyogó példa, vagy a Tolna megyei Závod). Egy-egy helyi vezető, építész, értelmiségi a falufejlesztést arra építi fel, hogy „dolgozzunk a házban”. Ez régen természetes volt, de most újra fel kell hívni rá az emberek figyelmét. Ha nincsen más munka, a házakon és a házak körül mindig akad tennivaló.

JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

A település arculatának kialakításában nagy szerepe van az utcák megjelenésének, küllemének is. Az utcaképet nagymértékben meghatározza a hirdetőtáblák, reklámfelületek megjelenésének módja. Ezeknek a tábláknak a célja elsősorban a figyelemfelkeltés, ezért sokszor élénk színekkel vagy túlzottan nagy méretű táblák kihelyezésével próbálják ezt elérni. Az információ közlését kreatív módon, a környezethez jobban illeszkedve is megtehetjük.

A település központi részein a reklámhordozók kihelyezésekor törekedjünk arra, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához, színeihez. A település egyéb területein csak a szabályozás szerinti reklámhordozó helyezhető el, itt szintén elengedhetetlen a megfelelő anyaghasználat. Az egységesen megtervezett tájékoztató táblák a település arculatának pozitív megjelenését segítik. Az egyedien kialakított, fafaragott oszlopokon álló hirdetőtáblák, üdvözlőtáblák feldobják a településképet.

Az épület homlokzatán elhelyezett reklámfelületek, hirdetőtáblák, cégérek harmonizálnak az épülettel, színben válasszunk semleges árnyalatokat, földszíneket.

Az igényes, rendezett utcaképhez hozzátartozik az is, hogy hogyan jelennek meg a különböző feliratok, jelzések az épületek homlokzatán. A feliratok megtervezésekor törekedjünk a homlokzat színével harmonizáló betűszín választásra. A felirat stílusa, betűtípusa, sajátos kialakítása figyelemfelkeltő, magára vonzza a tekintetet.

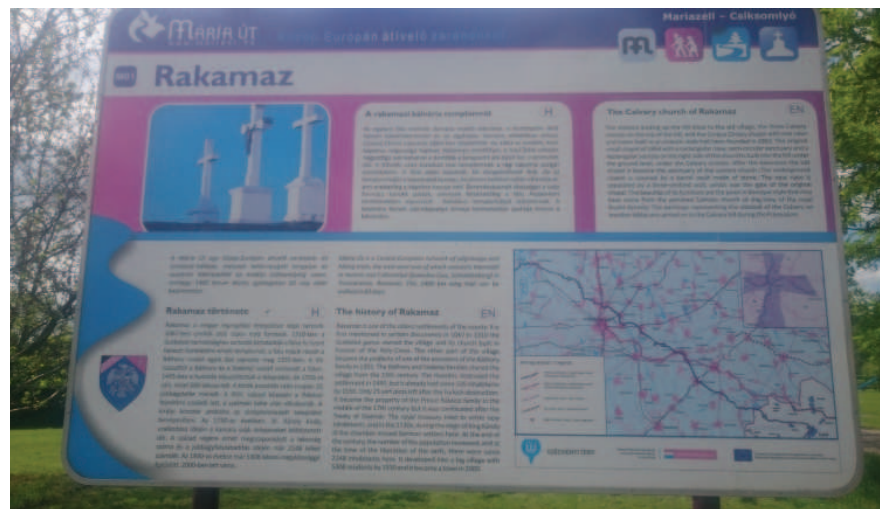
Az egyedi készítésű utcanév táblák szintén emelik az adott utca képét. Nem javasoljuk a rikító, színben, anyagában és formájában nem odaillő táblák használatát. Ajánlott a természetes alapanyagokból készült, az épület homlokzatával harmonizáló táblák kihelyezése.

Pozitív példák, egyedi ötlet alapján megvalósított utcanév táblák, házszámok, melyek feldobják az épület homlokzatát.

Egyedi útjelző táblák jellemzik a települést.

A Mária Út egy kialakítás alatt álló, Közép-Európán átívelő zarándok- és turistaút-hálózat, melynek kelet-nyugati tengelye az ausztriai Mariazelltől az erdélyi Csíksomlyóig vezet, mintegy 1400 km-es távon, gyalogosan 60 nap alatt bejárhatóan. A település közigazgatási területén végighalad, melynek tájékoztató táblája és útirányjelzői a jövőben követendő példa.

IMPRESSZUM

RAKAMAZ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

rakamaz.hu

onkormanyzat@rakamaz.hu

4465 Rakamaz, Szent István út 116.

Telefon: 06-42-570-700

Polgármester: Bodnár László

polgarmester@rakamaz.hu

Főépítész: Dudás Ede István

dudas.ede1@t-online.hu

SZERKESZTETTE: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Liskány Tamás

SZÖVEG: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Liskány Tamás

FOTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Liskány Tamás

BORÍTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István

GRAFIKAI TERVEZÉS: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Liskány Tamás

BETŰTÍPUS: Titillium

Felhasznált irodalom:

muemlekem.hu objektumok, adatbázis kereső

wikipédia, a szabad enciklopédia

Készült Magyarország kormánya megbízásából a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan.

Építészeti útmutató ábrái: Településképi Arculati Kézikönyv egyeztető felületének ábragyűjteménye a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft. honlap felületéről

A kézikönyvben felhasználásra került a Magyarszéphegy Településképi Arculati Kézikönyv egyes szövegbetétei.

A 34. oldalon lévő fotók a wikipedia szabad enciklopédia képei.

Rakamaz, 2017.

